

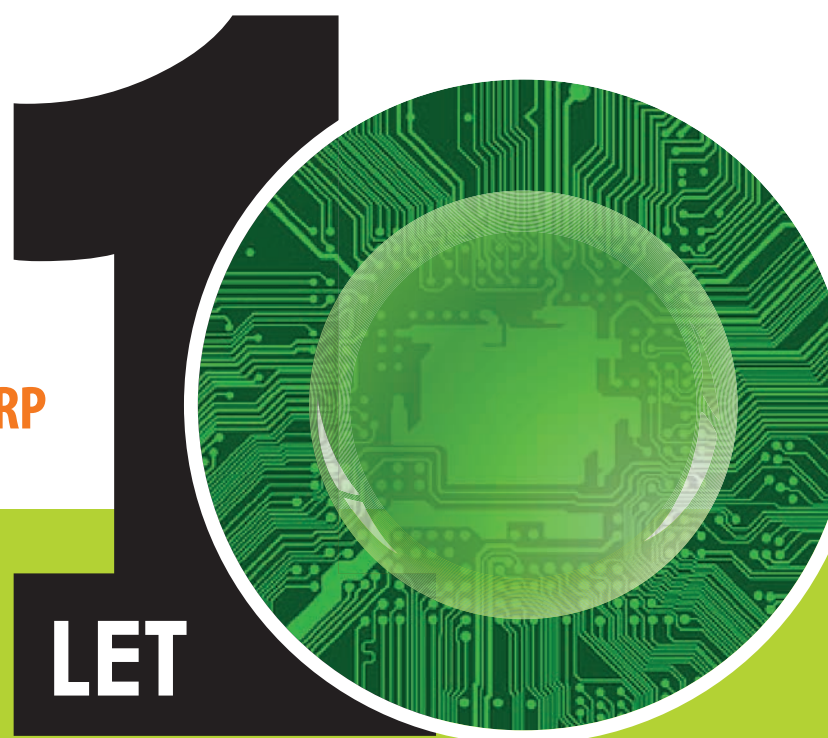
eWIN

ELEKTROWIN loni překonal historický sběrový rekord bezmála 30 000 tunami spotřebičů

Dosavadní dva recyklační příspěvky nahradí letos jeden – RP

ELEKTROWIN slaví 10. výročí

Deset let zpětného odběru a recyklace hodnotí generální ředitel CECED CZ Radek Hacaperka

JSME S VÁMI

Recyklační mentalita pomůže stmelit rodiny, říká v rozhovoru geolog Václav Cílek

Pražané vytvořili rekord ve sběru konvic, za čtyři týdny shromáždili 768 rychlovarek

obsah

Editorial	3
ELEKTROWIN loni překonal historický sběrový rekord	4-5
Pod pojmem „spotřebič“ si Češi nejčastěji představí vysavač	6-7
Zpětný odběr v ČR: prvních 10 let	8-9
Dosavadní dva recyklační příspěvky nahradí letos jeden	10
Krátce	11
Novinek pro obce je víc než jindy	12
Distribuce MINIWINŮ se chýlí ke konci	13
Generální ředitel CECED CZ Radek Hacaperka: Schází nám jasnější legislativní rámec	14-16
Stránky www.elektrowin.cz dostanou novou podobu	17
Jste tu s vámi již deset let!	18-27
Generální ředitel Václav Cílek pro EWIN: Recyklační mentalita pomůže stmelit rodiny	28-30
Sběrny platí za šrot rumem, přesto krádeží kovů ubylo	31
Spolupracujeme už se všemi kraji	32-33
Pražané vytvořili rekord ve sběru konvic	34-35
Česko ví, jak bude nakládat s odpady	36-37
Pro volnou chvíli	38-39

tiráž

EWIN zpravodaj • Desátý ročník • Toto číslo vyšlo 22. května 2015 • Vydavatel ELEKTROWIN a.s., Michelská 300/60, 140 00 Praha 4
 • tel.: +420 241 091 832 • web: www.elektrowin.cz • Redakční úprava Mgr. Petr Kotek, e-mail: kotek@email.cz, tel.: +420 602 502 798
 • Produkce Omne Bonum, Hájkova 6, 130 00 Praha 3, tel.: +420 602 290 243 • Grafická úprava Johana Kobzová a Štěpán Bahenský
 • Tisk Calamarus, s. r. o., Pod Táborem 54/10, 190 00 Praha 9 • Neoznačené fotografie: www.samphotostock.cz • Evidenční číslo:
 MK ČR E 16741 • Dotazy, náměty a připomínky na e-mailovou adresu: jan.marxt@elektrowin.cz • ISSN 1804-6142

Vážení přátelé,

EWIN, který dnes dostáváte do rukou, je bilanční – naše firma slaví 10 let od svého založení. Nechci vás ale již v úvodníku zahrnovat čísly a nespornými úspěchy, kterých jsme v uplynulém desetiletí dosáhli a na které jsme právem hrdí. Už jenom fakt, že existujeme deset let, je totiž sám o sobě velkým úspěchem, protože ne všichni nám naše výsledky přáli a přejí.

Dovolte mi, abych se v dnešním editoriale vrátil tak říkajíc ke kořenům, na samý začátek. Pětadvacátého května 2005 se v jedné notářské kanceláři sešlo 12 zástupců statutárních orgánů největších společností, které na českém trhu prodávaly v té době domácí spotřebiče. Nesešli se proto, že by se sejít chtěli za účelem domlouvání nějakých cenových či kartelových dohod – oni se prostě sejít museli. Evropská a z ní vyplývající česká legislativa jim totiž uložily nové povinnosti – zajistit zpětný odběr vysloužilých výrobků. Pikantní na celé záležitosti byl fakt, že se museli postarat o všechny výrobky nezávisle na tom, zda je vyrobili sami, nebo je kdysi vyrobily již neexistující firmy. Rozdíl je patrný – u vlastních výrobků si mohli náklady na zpětný odběr zakalkulovat, ale u těch z produkce již neexistujících firem jim vznikly pouze nové náklady, se kterými ve svých kalkulacích nepočítali.

A přesto se od samého začátku nejen 12 výrobců-akcionářů, ale i dalších 600 menších či větších firem prodávajících bílou techniku, náradí a nástroje, postavilo k plnění svých povinností čelem a od státu očekávali jen „maličkost“ – možnost plnit povinnosti dané zákonem efektivně. To se ukázalo trnem v oku některým subjektům – jejich představitelé si mysleli, že jim výrobci pouze budou platit, aniž by vynaložené prostředky kontrolovali. Projevilo se to v cenových nabídkách na zpracování nebo na svoz spotřebičů ze sběrných míst. Finanční nároky byly někdy přemrštěné, někde dokonce až nemravné. Porovnáme-li první nabídky, které jsme obdrželi, s dnešní realitou, musím se pousmát, co na nás někteří zkoušeli. Nejenže dodnes kvůli nám nezkrachovali, ale stále profitují z naší spolupráce.

Většina našich subdodavatelů pochopila, že sbírané objemy stále rostou, a tudíž se spolupráce s námi vyplácí – podnikatelské subjekty nás určitě nedotují, obce nemusí platit za likvidaci starých spotřebičů, a dokonce – světe, div se – sběrná místa v obcích, u prodejců, ve školách i u hasičů dostávají za zpětný odběr odměny! V roce 2005 naprosto nemyšlitelná situace. A to nezmiňuji naše četné akce a projekty zacílené na zvyšování povědomí o zpětném odběru, které se také nedělaly v takové míře jako dnes.

Byl bych rád, kdyby si tento EWIN přečetli ti, kteří systém zpětného odběru neustále kritizují – ředitelé či tajemníci různých fondů a asociací, jejichž členové dostali od ÚOHS stamilionovou pokutu za kartelové dohody nebo za opakovanou porušování zákona o odpadech, jeden neúspěšný podnikatel, který není schopen se s nikým dohodnout, nebo novináři, kteří se ani neobtěžují zkontrolovat si fakta, natož se nás přímo zeptat. Jsem přesvědčen, že by jim mnohé z toho, co kritizují, konečně „docvaklo“.

Váš

Roman Tvrzník
generální ředitel ELEKTROWIN a.s.

Foto Štěpán Bahenský

ELEKTROWIN loni překonal historický sběrový rekord

V roce 2014 ELEKTROWIN překonal dosavadní historický rekord ve sběru vysloužilých spotřebičů. Ten platil od roku 2009 a měl hodnotu 28 516 tun. V loňském roce se ale podařilo vysbírat dokonce 29 921 tun starého elektra.

Každý obyvatel České republiky předal společnosti ELEKTROWIN k recyklaci 2,84 kilogramu vysloužilých spotřebičů. Tento výsledek představuje skokový nárůst oproti letům 2010 a 2012. V tomto období se výsledek pohyboval těsně nad 25 000 tunami (25 448 tun v roce 2010, 25 036 tun roku 2012). Jen o něco úspěšnější byl rok 2011 s 26 001,99 tuny.

V roce 2013 se pak začalo projevovat jak odeznívání finanční krize, tak zejména intenzivní úsilí, které ELEKTROWIN soustavně věnuje rozšiřování a zkvalitňování sběrné sítě i získávání nových partnerů a zvyšování motivace všech zapojených subjektů. Konečný součet se zastavil na 27 114 tunách.

Nárůst hlásí celá ČR

O meziročním růstu svědčí i celkové výsledky zpětného odběru a odděleného sběru za celou Českou republiku.

Dohromady se u nás v roce 2014 sebralo 58 261 tun vysloužilých spotřebičů. Podíl kolektivního systému ELEKTROWIN na tomto výsledku představuje 51,3 %.

Zajímavé srovnání v rámci celkových výsledků poskytuje údaj o podílu nových spotřebičů v jednotlivých logistických skupinách, jak byly loni uvedeny na český trh. Celkem jich bylo v rámci pěti největších kolektivních systémů 182 884 tun, skupiny 1,2 a 6 – velké a malé kuchyňské spotřebiče s elektrickým nářadím, které jsou doménou kolektivního systému ELEKTROWIN – se ale na tomto množství podílely jen 46,3 %.

Velmi zajímavě vypadají zveřejněná čísla i z pohledu očekávaných limitů, podle nichž by ČR měla zajistit míru sběru ve výši 40 % z uvedení na trh. V porovnání sběru a uvedení na trh za rok 2014 ELEKTROWIN dosáhl skvělých 35 %, zatímco za celou ČR je to pouze 32 %.

Velké rozdíly mezi kraji

Značné rozdíly ale stále panují mezi různými částmi České republiky. Jednotlivé kraje dosahují zcela odlišných výsledků, které zdaleka nelze vysvětlit jen jejich rozlohou a počtem obyvatel.

V absolutním množství vysbíraných spotřebičů ve výkazech společnosti ELEKTROWIN bezkonkurenčně vede Středočeský kraj s 3469 tunami, druhá Praha dodala loni k recyklaci 3107 tun. Na poslední Karlovarský kraj připadá jen 697 tun starého elektra. Prvenství Středočechů je dlouhodobě podobné jako druhé

místo hlavního města. Ani poslední příčka pro Karlovarsko nikoho nepřekvapuje, protože je svého druhu tradicí.

Liberecký kraj se činí nejvíc

Úplně jinou optiku ale nabízí přepočtení výsledků krajů na množství jejich obyvatel. Z tohoto pohledu totiž bezkonkurenčně vede Liberecký kraj. Každý obyvatel kraje včetně nejmenších dětí (podle aktuálních údajů je jich 438 767) ale loni odevzdal k recyklaci 5,85 kilogramu elektrozařízení!

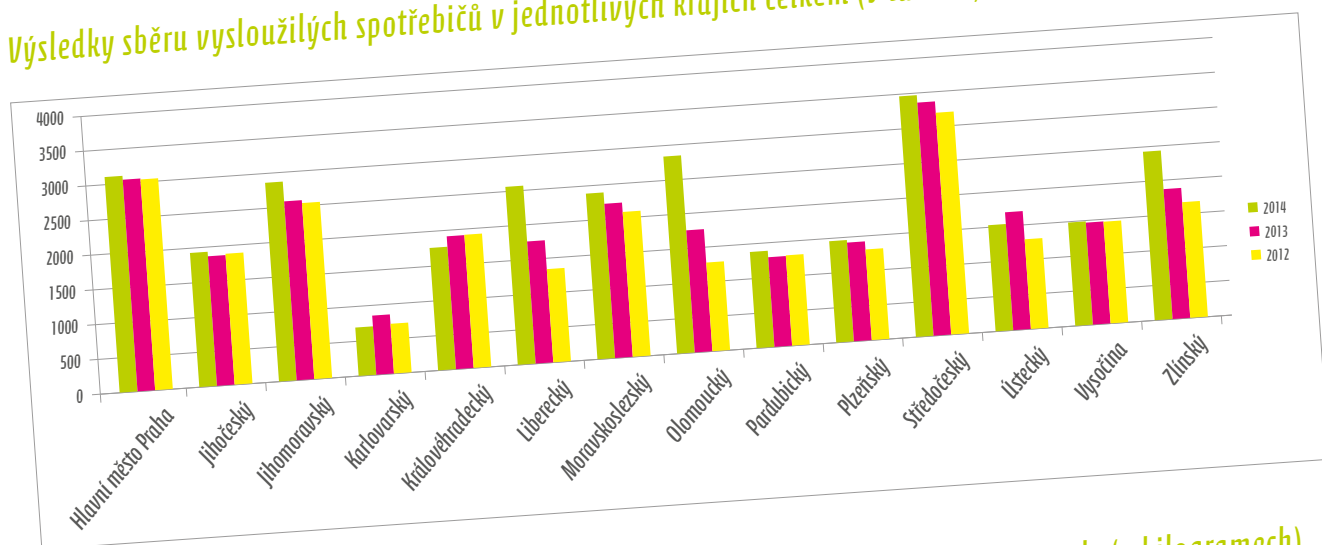
” Dohromady se u nás v roce 2014 sebralo 58 261 tun vysloužilých spotřebičů. Podíl kolektivního systému ELEKTROWIN na tomto výsledku představuje 51,3 %.”

A to stále hovoříme jen o množství, které prošlo sběrnou sítí kolektivního systému ELEKTROWIN. I tak pomohli obyvatelé Liberecka vysbírat víc, než činí celostátní průměr na osobu po sečtení údajů největších kolektivních systémů dohromady.

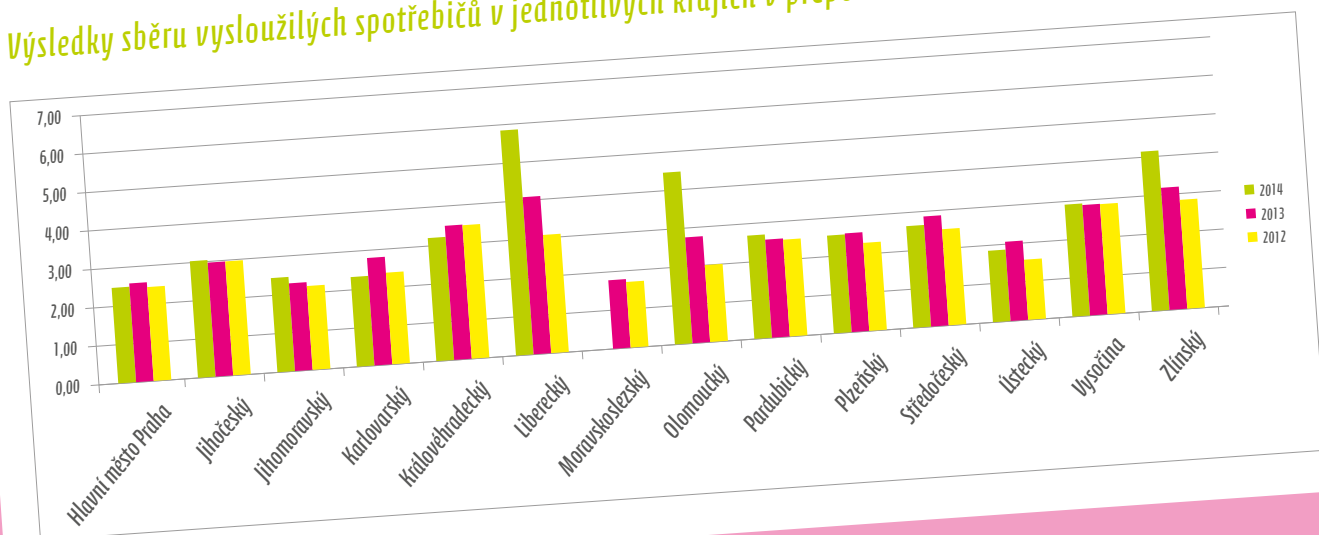
Lidé v dalších dvou krajích – Olomouckém a Zlínském – pak loni stále ještě dokázali jen prostřednictvím kolektivního systému ELEKTROWIN překročit stávající kvótu platnou pro všechny členské země EU. Obyvatelé Olomouckého kraje odevzdali 4,47 kilogramu na osobu, ze Zlínska pak 4,15 kilogramu.

Nabízí se srovnání s Ústeckým krajem, který byl ve sběru přepočítaném na obyvatele loni poslední. Počtem obyvatel 824 160 je

Výsledky sběru vysloužilých spotřebičů v jednotlivých krajích celkem (v tunách)

Výsledky sběru vysloužilých spotřebičů v jednotlivých krajích v přepočtu na obyvatele (v kilogramech)

takřka dvakrát větší než Liberecký kraj. Na každého z nich však loni připadalo jen 1,86 kilogramu vysloužilých spotřebičů odevzdaných k recyklaci.

V posledních letech se téměř pravidelně střídá na poslední a předposlední příčce s Moravskoslezským krajem. Ten byl v roce 2014 druhý od konce s 1,96 kilogramu na obyvatele, kterých zde žije celkem 1 218 732.

Nejde jen o bohatství regionů

Vysvětlení, které by se mohlo nabízet jako zdánlivě nejprostší, by mohlo znít: lidé v nejhudších regionech nemají prostředky na častější obměnu domácích spotřebičů. Když už jim některý doslouží, snaží se jej – navzdory zákonné úpravě – ještě zpeněžit ve sběrnách kovů.

Ale je snad Liberecký kraj bohatší než střední Čechy nebo Praha? Ne, takhle prostě to nebude.

Pravda ale je, že v některých regionech je „sběračství“ kovů tradiční součástí rozpočtů některých rodin. Opuštěné a rozpadající se průmyslové haly si často přímo říkají o to, aby je příčinliví jedinci postupně rozebrali a jejich části zpeněžili. Mezi skutečným šrotem a starými spotřebiči pak nechtějí – nebo ani nedovedou – vidět žádný rozdíl. Zvláště, když jej setrvale odmítají vidět podnikatelé, pro něž je staré železo vynikajícím zdrojem obživy. A právě na tento zdroj se zaměřila vyhláška ministerstva životního prostředí zakazující výkup od fyzických osob za hotové platná od 1. března 2015. O tom, že se opatření neminulo účinkem, svědčí nářky znějící z výkupu i policejní statistiky. Někde prý výkup kovů poklesl až na polovinu. A to navzdory nejrůznějším klíčkám, o které se majitelé výkupu pokoušejí.

Více o dopadech vyhlášky píšeme na straně 36–37.

Pod pojmem „spotřebič“ si Češi nejčastěji představí vysavač

Když se řekne „spotřebič jako pomocník při domácích pracích“, vybaví si Češi „na první dobrou“ nejčastěji vysavač. V průzkumu, který nechal zpracovat kolektivní systém pro sběr a recyklaci vysloužilých elektrozařízení ELEKTROWIN, uvedla tuto možnost čtvrtina dotazovaných.

Pro 17 % je synonymem spotřebiče-pomocníka pračka, 12 % se automaticky vybaví myčka nádobí. Zbytek odpovědí patří sporákům, mikrovlnným troubám, rychlovarným konvicím a dalším běžným součástem vybavení domácností.

Když ale měli účastníci průzkumu odpovědět na otázku, které elektrické spotřebiče používají pro ulehčení domácích prací nejčastěji, dostala se pračka se 70 % okamžitě do čela, jen těsně následována ledničkou (69 %).

Dalšími favority jsou rychlovarná konvice (40 %), vysavač (34 %), mikrovlnná trouba (32 %) a myčka nádobí (28 %). Na chvostu startovního pole pak skončily žehlička (9 %), holicí strojek (4 %), zahradní sekačka (3 %), vrtačka a fén (shodně 2 %). Dotázaní měli vždy vybrat pouze tři spotřebiče.

Čím se liší rána a večery?

Průzkum dále zkoumal, jak je to s využitím domácích pomocníků během dne. Jasným celkovým vítězem je lednička. Ráno pomáhá 66 % dotazovaných, během dne dokonce 72 %, večer 61 %. Pro zvládnutí „ranní špičky“ je ale v českých domácnostech klíčová rychlovarná konvice (83 %). Hojně využívané jsou také mikrovlnné trouby (38 %), ráno se Češi a Češky neobejdou ani bez fénu a holicího strojku (16 a 15 %).

Během dne pak strmě narůstá hlavně význam praček (47 %) a vysavačů (30 %).

Večer v českých domácnostech je poté opět ve znamení mikrovlnek a rychlovarných konvic (shodně 43 %).

Další otázka pak zkoumala, bez kterého ze spotřebičů by se Češi v žádném případě neobešli. Ukázalo se, že v tom mají naprosto

jasno. Jednoznačnost výběru zvýraznilo, že každý z respondentů mohl tentokrát vybrat jen jeden spotřebič.

Ledničku by nedokázalo postrádat 58 % účastníků průzkumu, pračku 20 %. Ostatní spotřebiče získaly jen jednotky procent: vysavač 7, myčka 3, mikrovlnná trouba s rychlovarnou konvicí, žehličkou, fénem a holicím strojkem 2 % a zahradní sekačka s vrtačkou každá pouze po procentu.

Žehlení není v oblíbě

I když elektrospotřebiče domácí práce významně ulehčují, přece jen zůstávají některé z těchto činností méně oblíbené než ostatní.

Celkem 49 % Čechů v průzkumu uvedlo, že nemá rádo žehlení. Vysávání je nejméně oblíbená domácí práce pro 21 % dotázaných, praní pro 12 %, vaření pro 7 %. I takové ukládání nádobí do myčky a vyklízení čistého po skončení mycího cyklu ale obtěžuje 5 % lidí, kutilské práce a sekání trávníku nemají v oblíbě 4 %.

Co chybí, co přebývá

I když se naše domácnosti vybavením spotřebiči příliš neliší, některé z nich ještě stále k „základní výbavě“ nepatří.

Z průzkumu vyplynulo, že 31 % Čechů teprve uvažuje o koupi myčky nádobí. Osmi respondentům ze sta schází sušička prádla, kterou by si chtěli co nejdříve pořídit, 4 % uvažují o koupi kvalitního kávovaru.

Někdo si naopak udělal radost nákupem spotřebiče, který mu doma zatím scházel, pak ale zjistil, že jej vlastně nevyužívá. Nedávno koupenou domácí pekárnou například nepoužívají ve 4 % domácností, stejně jako kávovar, kuchyňský robot nebo odšťavňovač.

Šlo by to i bez nich?

Češi si ale zároveň v jedné věci hodně věří: 77 % z nich je přesvědčeno, že činnosti, s nimiž jim spotřebiče pomáhají, by dokázali zvládnout i bez nich. Tedy třeba v situaci, kdy je přerušena dodávka elektřiny.

Uvařit si čaj nebo kávu bez rychlovarné konvice je určitě možné. Stačí sáhnout po kempinkovém vybavení a oprášit vařič na propan-butan. Trávník se také dá posekat kosou, i když správně ji naklepat a nestrhnout si záda při zacházení s ní chce fortel. Ale chladit potraviny bez ledničky jde těžko. Možná ale, že všichni účastníci průzkumu, kteří odpověděli tak optimisticky, už kopou dostatečně hluboký sklep.

Foto archiv ELEKTROWIN

Lidé se kvůli domácím spotřebičům nejvíce zadlužují. To zjistil zase průzkum, který nedávno publikovala úvěrová společnost Fair Credit. Nejčastějším z důvodů, které vedou lidi k tomu, aby si vzali půjčku, jsou nákupy domácích spotřebičů (26 %) a také půjčky na rekonstrukci bytu (21,8 %). Výjimkou ale není ani půjčka na nákup kosmetiky či oblečení (9,2 %). Častěji si přitom půjčují ženy, a to mezi 28 až 52 lety. Celková míra spotřebitelského zadlužení se v ČR dostala na rekordně nižší úroveň, a to 260,7 mld. Kč.

Zpětný odběr v ČR: prvních 10 let

System zpětného odběru a odděleného sběru vysloužilých spotřebičů v České republice funguje deset let. Desáté výročí slaví i kolektivní systém ELEKTROWIN jako jeho největší představitel.

Ikdyž je ve zpětném odběru pro mnohé zásadním mezníkem rok 2005, kdy vstoupila v platnost podstatná část současného zákona o odpadech týkající se zpětného odběru elektrozařízení, vše začalo mnohem dřív.

Od roku 2002 se povinnost zpětného odběru vztahovala na pneumatiky, oleje, baterie a zářivky a od 1. ledna 2003 také na chladničky uváděné po tomto datu na trh. V té době již spatřila světlo světa i evropská směrnice o odpadních elektrozařízeních s povinností implementace do národní legislativy a začátkem platnosti od poloviny srpna 2005. Pro naši republiku začala být aktuální také v souvislosti s počátkem našeho členství v Evropské unii 1. května 2004.

Výrobci věděli, že v ČR musí brzy dojít k změně legislativy podobně jako v dalších evropských zemích. Žádným tajemstvím nebyl ani základní princip budoucí úpravy vycházející z premisy „znečišťovatel platí“ při důsledném uplatnění principu solidarity při plnění retroaktivní povinnosti k výrobkům uvedeným na trh před platností transponované směrnice. Až dosud ale měli povinnost zabezpečit pouze sběr a recyklaci svých nových výrobků. Tomu odpovídala tehdejší praxe.

Zpracovatelé z chladniček, které jim byly předány, oddělovali chladničky, na které se vztahovala povinnost zpětného odběru, a náklady s jejich recyklací fakturovali buď jednotlivým výrobcům, nebo firmě, s níž výrobci za tímto účelem uzavřeli smlouvu. V některých případech odvedenou práci dokladovali kopiemi výrobních štítků. Tím byl stanoven základ, na kterém si výrobci ujasnili možnosti plnění a získali zkušenosti pro vytvoření jednotného a efektivního systému.

Staré chladničky, o které se podle tehdejších pravidel musel postarat jejich původce, se „strádaly do zásoby“ v očekávání pokrytí vysokých nákladů výrobcí. ELEKTROWIN a.s. tak čekaly krušné začátky, kdy první objednávky byly v řádech tisíců kusů, a trvalo týdny, než se toto předzásobení vyčistilo. Jen za první rok činnosti kolektivního systému tak bylo svezeno přes 200 tisíc kusů chladniček.

Peníze do začátku

Nejprve ale musely vzniknout kolektivní systémy a výrobci jim museli formou recyklačních příspěvků dát k dispozici nezbytné prostředky. V případě společnosti ELEKTROWIN například museli jeho akcionáři nejprve jednorázově přispět na rozběh systému formou půjčky.

V době přípravy příslušné právní normy nebylo vůbec jasné, jakým konkrétním způsobem se požadavky evropské směrnice promítnou do české legislativy. I proto vznikla v roce 2003 česká pobočka Sdružení evropských výrobců domácích spotřebičů CECED. Pracovní skupina, kterou CECED CZ zaštil, se stala klíčovým partnerem státní správy při přípravě nového zákona.

Kontakty na celoevropské úrovni byly vítaným přínosem i mimo tuto oficiální platformu. Výrobci, kteří se později stali akcionáři ELEKTROWIN a.s., jimi disponovali zejména díky své nadnárodní struktuře. Umožnilo to získat cenné poznatky a zkušenosti z praxe evropských kolektivních systémů. ELEKTROWIN se ostatně krátce po svém vzniku – v roce 2006 – stal členem evropské organizace sdružující kolektivní systémy WEEE Forum, o rok později začal jeho generální ředitel Roman Tvrzník pracovat v představenstvu této prestižní organizace.

Rok 2005 tak nezastihl zodpovědné výrobce nepřipravené. Ti, kteří měli největší podíl na trhu s velkými a malými domácími spotřebiči, elektrickým nářadím a zahradní technikou, založili společnost ELEKTROWIN, aby provozovala kolektivní systém. Ta pak oslovila i další povinné subjekty a nabídla jim, aby své nové povinnosti plnily prostřednictvím nově vzniklého kolektivního systému.

Nabídky porušující zákon

Většina se k zákonu a povinnostem z něj vyplývajícím postavila tak říkajíc čelem. Brzy se, bohužel, ukázalo, že někomu se plnění zákonných povinností zajídá. Využily toho společnosti, které Ministerstvo životního prostředí ČR sice rovněž zapsalo na základě zákona o odpadech, řídit se jím ale vůbec nemínily. Objevily se tak třeba nabídky na odvádění recyklačních příspěvků bez rozlišení na historická a nová elektrozařízení. Kompetentní státní orgány to kupodivu nechalo v naprostém klidu.

Poprvé se v České republice začalo zjišťovat množství výrobků nově uvedených na trh za určité období. U některých výrobců to vzbuzovalo nedůvěru a žádali zabezpečení dat podstatných

pro ochranu hospodářské soutěže. ELEKTROWIN to řešil bleskovým zprovozněním aplikace BlackBox, později začleněné do informačního systému RECOS®, do kterého získali zaregistrovaní výrobci přístup ještě před koncem roku 2005. Systém zaručil – a stále zaručuje – ochranu citlivých dat.

I přes zodpovědnou přípravu znamenal rozjezd společnosti ELEKTROWIN a celého systému zpětného odběru a odděleného sběru spotřebičů skutečně hektické období.

Během jednoho skutečně vypjatého čtrnáctidenního období se musely „zprocesovat“ čtyři stovky nových smluv. Prodejčům se navíc zpočátku příliš nechtělo do odděleného uvádění PHE za stanovených podmínek...

Návrhy k Ústavnímu soudu

A aby při tom všem byly podmínky ještě o něco komplikovanější, v roce 2006 podalo 27 poslanců a 18 senátorů u Ústavního soudu dva obsahově téměř shodné návrhy na zrušení vyhlášky o nakládání s elektroodpady. Než Ústavní soud v roce 2009 vydal nález, kterým návrh zamítl, používali někteří podnikatelé tyto návrhy jako hlavní argument, jímž ospravedlňovali své nezákonné aktivity. Nepřestali s nimi ale ani poté, co ÚS svůj nález zveřejnil. A opět nenásledoval žádný postih. Jako prostředek k napadání si vybrali i Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který se po posouzení stížností vždy rozhodl nezahájit řízení, protože nikdy žádné pochybení neshledal.

Lidé systém přijali za svůj

Díky celorepublikové informační kampani vedené několika málo kolektivními systémy si obyvatelé České republiky mezitím na systém umožňující stále důslednější recyklaci starého elektrického odpadu a chránící životní prostředí zvykli. Přijali jej za svůj a začali jej ve stále větší míře využívat. Jasným důkazem bylo splnění unijní kvóty 4 kg spotřebičů na obyvatele a rok ve stanoveném termínu, tedy ke konci roku 2008. Jak se později ukázalo, byla ČR mezi tehdejšími novými členskými zeměmi EU vlastně jediná, komu se to podařilo.

Sběrné prostředky na míru

A množství vysbíraných spotřebičů mezitím ročně dosáhlo bezmála 6 kg na každého z nás. Umožnilo to neustálé zahušťování a zkvalitňování sběrné sítě i investice do specializovaných sběrných prostředků navržených na míru pro různá sběrná místa. Už v roce 2008 začal ELEKTROWIN rozmisťovat přímo do prodejen elektrického odpadu sběrné koše na malé spotřebiče. Povinnost odebírat je od spotřebitelů velkými prodejci zdarma přitom uzákonila až loňská elektronovela zákona(!). Do letošního května bylo také vyrobeno a umístěno v obcích a městech 650 velkoobjemových WINTEJNERŮ, 1500 klecových kontejnerů a 730 kontejnerů na malé spotřebiče.

Podpora informovanosti

Obrovský kus práce se podařilo odvést v oblasti informovanosti veřejnosti. Je to především zásluha projektů, jako je například každoroční zářijový *Železný týden*. Posilovat informovanost a zároveň rozšiřovat sběrnou síť pomáhá i jeden z historicky nejúspěšnějších projektů společnosti ELEKTROWIN *Recyklujte s bází*. Významnou a neopomenutelnou zásluhu na tom mají také informační aktivity vyvíjené ve spolupráci s jednotlivými kraji. Jsou cílené přímo na jednotlivé regiony, a podporují tak rozšíření informací v oblastech vykazujících nižší sběry. Důraz na práci s dětmi a snaha o začlenění zpětného odběru jako normální součásti jejich budoucího samostatného života jsou realizovány prostřednictvím projektu *Recyklobrání aneb Uklid'me si svět!*, ve kterém je zapojeno téměř 3300 škol.

Rozvoj technologií

Vstup výrobců a jejich kolektivních systémů na trh má významný dopad i do vývoje recyklačních technologií. Generováním sbíraného množství, tlakem na kvalitu výstupních materiálů a jistotou dlouhodobých smluvních vztahů měli zodpovědní zpracovatelé možnost do technologií investovat a své podnikání rozvíjet. Technologie mají klíčový význam z hlediska strategie, která klade důraz na „urban mining“, tedy recyklaci jako alternativu k těžbě nerostných surovin.

Dne 17. dubna 2013 byla založena WEEELABEX Organisation. Tato nová významná evropská instituce má sídlo v Praze a zajišťuje a kontroluje soulad všech fází nakládání s vyřazenými elektrozařízeními s přijatými evropskými standardy. Jejím spoluzakladatelem byl ELEKTROWIN.

Jak se zachová stát?

Chystá se ovšem jak změna kritérií, podle kterých bude EU hodnotit úspěšnost sběru a recyklace v jednotlivých zemích, tak nový zákon, jenž bude poprvé samostatně upravovat nakládání s výrobky s ukončenou životností.

Na plnění kvóty sběru stanovené procentem z nově prodaných spotřebičů je ELEKTROWIN připraven. Stát ale pro splnění náročných kvót musí důsledným vymáháním práva vytvořit patřičné podmínky. I na připravovaný nový zákon věnovaný výhradně výrobkům s ukončenou životností a vyžadující po výrobcích péči o své produkty během celého životního cyklu je ELEKTROWIN připraven.

Foto archiv ELEKTROWIN a.s.

Dosavadní dva recyklační příspěvky nahradí letos jeden

Rok 2015 nepřináší jen desáté výročí fungování společnosti ELEKTROWIN a celého systému zpětného odběru vysloužilých spotřebičů v České republice. Je zároveň posledním rokem, kdy se můžete při prodeji nových zařízení setkat s recyklačními příspěvky v jejich dosud známé podobě.

K 13. srpnu 2015 definitivně skončí oddělené uvádění příspěvků na recyklaci historických elektrozařízení, tedy PHE. Výrobci to umožňovalo ustanovení § 37n odst. 3 zákona o odpadech.

Pro skupiny spotřebičů 2–10 skončila tato možnost 13. srpna 2013. V případě kolektivního systému ELEKTROWIN se jednalo o finanční skupiny malé a střední spotřebiče, nářadí a nástroje. U spotřebičů skupiny 1 – v našem případě finanční skupiny chlazení a velké spotřebiče – byla tato lhůta zákonem prodloužena až do 13. srpna 2015.

Stejně jako před dvěma lety, kdy končilo oddělené uvádění PHE pro skupiny 2–10, vyšel ELEKTROWIN svým obchodním partnerům s předstihem vstříc.

Aby bylo možné doprodat elektrozařízení nakoupená s PHE beze ztrát, bylo ukončeno vyúčtování PHE i na chlazení a velké spotřebiče již k 31. březnu 2015. Možnost uvádět příspěvky PHE nadále odděleně až do 13. srpna 2015 tím nebyla nijak dotčena.

Místo PHE a PNE zaujme RP

Pojem recyklační příspěvek ale ze slovníku nezmizí.

Tento jednotný příspěvek nahradil dva dosavadní – PHE a PNE, tedy příspěvky na historická a nová elektrozařízení. Za historické byly přitom dosud považovány spotřebiče prodané před 13. srpnem 2005, za nové pak všechny, které byly uvedeny na trh po tomto datu.

S platností od 1. dubna 2015 byl zaveden nový druh recyklačního příspěvku určeného k budoucímu financování zpětného odběru vysloužilých spotřebičů prodaných po tomto datu. Bude pro něj používána zkratka RP.

K výpočtu příspěvků neslouží pouze náklady na zpracování, ale zejména také náklady na podporu sběru, logistiku, investice do zvyšování informovanosti o zpětném odběru, auditů našich dodavatelů i příspěvateleů a samozřejmě s tím spojené administrativní náklady. Jsou kalkulovány tak, aby zajistily plné financování zpětného odběru, včetně pětiprocentních meziročních nárůstů sběru navrhovaných ministerstvem životního prostředí v Plánu odpadového hospodářství ČR, odrážejících požadavek evropské směrnice na množství zpětně odebraných elektrozařízení.

Původní kvóta byla stanovena na 4 kg na obyvatele za rok. Od roku 2016 musí minimální úroveň sběru dosahovat 40 % průměrné hmotnosti elektrozařízení uvedených na trh v ČR v předchozích třech letech, počínaje rokem 2021 dokonce 65 %. Což v praxi znamená zajistit zvýšení sběru elektrospotřebičů v ČR zhruba o třetinu.

Námi spravované komodity patří také tradičně k těm materiálově nejzajímavějším a jsou předmětem zájmů různých skupin, které na zpětném odběru parazitují. A to se netýká pouze velkých spotřebičů, ale i ostatních komodit, jež se díky inovacím recyklačních technologií stávají více či méně ziskovými.

Viditelné uvádění recyklačního příspěvku

Nově je zcela na svobodném rozhodnutí výrobce, zda se rozhodne recyklační příspěvek uvádět odděleně. Pokud se tak výrobce rozhodne, vzniká následně povinnost odděleného uvádění příspěvků všem dalším článkům prodejního řetězce.

Financování historických elektrozařízení

Zavedením jednotného registračního příspěvku (RP) není nijak dotčeno plnění zákonné povinnosti výrobců elektrozařízení financovat nadále zpětný odběr tzv. historického elektrozařízení. Ta stále tvoří výraznou většinu zpětně odebraných spotřebičů. Tuto povinnost bude ELEKTROWIN a.s. pro výrobce, v souladu s platnou legislativní úpravou a rozhodnutím ministerstva životního prostředí, i nadále zajišťovat z vytvořených rezerv, a to až do doby, než dojde k vysbírání a recyklaci všech historických elektrozařízení předaných spotřebiteli k zpětnému odběru.

Výše jednotného recyklačního příspěvku (RP) platná od 1. dubna 2015

skupina spotřebičů	RP (Kč/ks; bez DPH)
chlazení (bez rozlišení hmotnosti)	160,00
velké spotřebiče	57,00
malé spotřebiče	2,90
střední spotřebiče	12,90
nářadí a nástroje	3,90

Přibývají sběrná místa,

protože hustá sběrná síť je tím nejdůležitějším předpokladem k dosahování stále lepších výsledků ve zpětném odběru. A její rozšiřování se ani na chvíli nezastavuje.

Jen na přelomu loňského a začátkem letošního roku vznikly po celé České republice další desítky sběrných míst. Podařilo se je vytvořit zejména ve spolupráci s prodejci elektra či autorizovanými servis, nechybějí samozřejmě ani další sbory dobrovolných hasičů, které se nově zapojily do projektu *Recyklujte s basiči*.

Vyrábět z CO₂ palivo pro auta

dokáže pilotní zařízení Sunfire, které se testuje v německých Drážďanech.

Z oxidu uhličitýho (CO₂) a vody (H₂O) vytváří tzv. syntézní plyn. „Syntézní reaktor“ promění molekuly plynu na tekuté uhlovodíky: benzin, motorovou naftu a kerosin. Vznikají zároveň přídavné materiály pro kosmetiku, vosky a další chemikálie, které mohou v příslušných průmyslových odvětvích nahradit fosilní surový olej.

Už v roce 2016 má být technika v průmyslovém měřítku schopna vyrábět alternativní odsířené kapalné palivo pro motory, recyklovat velká množství CO₂ a produkovat syntetické tekuté palivo bez využívání biomasy.

Podle odhadů německého svazu chemického průmyslu Dechema by bylo možné po zavedení plošného využívání této technologie měnit na palivo až 10 % ročních emisí CO₂.

Časopis EWIN,

kteřý právě čtete, dostal k 10. výročí společnosti ELEKTROWIN novou podobu. Připravila ji agentura Omne Bonum. Zvyšuje čtenářský komfort, je přehlednější a respektuje současné trendy v časopisecké grafice.

Nejúspěšnější sběrači elektra z Prahy 4

převzali během slavnostního setkání na úřadu své městské části ocenění v podobě certifikátů a poukázek na nákup zboží v hobymarketu. Setkání se zúčastnili starosta Prahy 4 Petr Štěpánek, radní Prahy 4 pro oblast životního prostředí Petr Kučera a generální ředitel společnosti ELEKTROWIN a.s. Roman Tvrzník.

Nejllepších výsledků ve sběru starého elektra dosáhlo tímto způsobem za rok 2014 Společnost pro dům Sládkovičova 1306/11, které odevzdalo k recyklaci 875 kilogramů elektrozařízení.

Na druhém místě se s odevzdanými 580 kilogramy umístilo Bytové družstvo Naděje, Zárubova 513, na třetím místě skončilo Společnost vlastníků jednotek Krč, Na Strži 1193-1199, s 540 kilogramy odevzdaných spotřebičů.

Ocenění jim vynesla účast v projektu MČ Praha 4 a ELEKTROWINU, jehož cílem je přiblížit a usnadnit obyvatelům sběr elektrozařízení z domácností.

Vlastník objektu má jednoduchou úlohu. Stačí, když vyčlení část společných prostor, třeba sklepů, a umožní obyvatelům odkládat do nich staré elektro. Pak už jen objedná jeho svoz u společnosti ELEKTROWIN. Jedinou podmínkou – přesto však velmi důležitou – je, aby všechny vysbírané spotřebiče byly kompletní.

Novinek pro obce je víc než jindy

Informace o novinkách pro obce jsou tradiční součástí každého nového vydání časopisu EWIN. Tentokrát je ale novinek víc než kdy jindy.

Zasloužila se o to takzvaná elektronovela. Nová je například povinnost výrobce, respektive kolektivního systému, na který tuto povinnost přenesl, uzavřít smlouvu o zpětném odběru s každou obcí, která o to požádá. Obcím doposud pouze zaregistrovaným pro mobilní svaz ELEKTROWIN nově nabízí v souladu s novelou zákona smlouvu na zapojení do zpětného odběru v rámci mobilních svozů a v rámci registrace svozových firem pro mobilní svozy. Smlouva byla distribuována prostřednictvím registrovaných svozových firem, nebo o ni lze požádat přímo u regionálních zástupců. Kontakty naleznete na: www.elektrowin.cz, v sekci Obce a sběrné dvory.

Nová práva a povinnosti

Výrobce/kolektivní systém musí mít zřízené místo v každé obci nad 2000 obyvatel. Za toto místo se považuje i mobilní svoz. Obec může občanům umožnit odkládat vysloužilé spotřebiče do sběrného dvora, sběrného místa nebo v rámci mobilních svozů, na základě zřízeného místa zpětného odběru, které zřídí výrobce/kolektivní systém uzavřením příslušné smlouvy. Pokud takovou smlouvu nemá, musí občany poslat do nejbližšího místa zpětného odběru (viz Centrální registr míst zpětného odběru na stránkách MŽP nebo stránky jednotlivých kolektivních systémů). Občan jako držitel elektrozařízení má zároveň povinnost předat je do míst zpětného odběru (včetně prodejce) nebo přímo zpracovateli, a to výhradně v jeho provozovně.

Omezení vyplývající ze zákona

Zákon mimo jiné stanoví, že „jiné osoby než zpracovatelé podle § 37l, provozovatelé míst zpětného odběru nebo odděleného sběru a poslední prodejci, nejsou oprávněny elektrozařízení pocházející z domácností a elektroodpad převzít“. Na to je třeba pamatovat stejně jako na další ustanovení: „Do předání zpracovateli nesmí být elektrozařízení nebo elektroodpad předmětem úpravy, využití nebo odstranění.“ ELEKTROWIN ale zároveň změnil dodatkem metodický pokyn ke smlouvě s obcemi na zajištění zpětného odběru elektrozaří-

zení, a to vypuštěním interního standardu kompletnosti, a tím i požadavku na předávání pouze kompletních elektrozařízení. V každém případě však platí, že obec ani odpadová nebo svozová firma nesmí od občanů přebírat elektrozařízení ani elektroodpady.

Zpětně odebrané elektrozařízení přitom není odpadem a nevede se o něm evidence.

CD pro obce se využívá intenzivněji

To vše nic nemění na tom, že i v roce 2014 pokračoval ELEKTROWIN v podpoře informovanosti o zpětném odběru spotřebičů prostřednictvím distribuce CD s textovými a inzertními podklady pro obce a jejich obyvatele.

Počet zapojených obcí se sice loni snížil o 3 %, zásah obyvatel ale zároveň narostl o 28 %. To svědčí o pokračování trendu z roku 2013, tedy postupného zapojování větších obcí do projektu. Také částka vyplacená v roce 2014 jako odměna za publikování článků a inzerátů v místních zpravodajích byla o 8 % vyšší než v roce 2013. ELEKTROWIN obcím vyplatil celkem 855,5 tisíce korun.

Více než 42 % z celkové částky si rozdělily tři neaktivnější kraje. První místo stabilně patří Jihomoravskému kraji, kam míří přes 20 % vyplacené částky. Na druhém a třetím místě se umístily Moravskoslezský a Pardubický kraj.

Naopak nejméně využívají nabídku inzerce kraje Karlovarský a Liberecký. Hlavní město Praha nevyužívá tuto nabídku vůbec. CD s textovými a inzertními podklady se dočkalo vydání i v roce 2015. Nabídku pro zpravodaje měst a obcí naleznete na: www.elektrowin.cz, v sekci Obce a sběrné dvory.

Distribuce MINIWINŮ se chýlí ke konci

Na sklonku roku 2014 zavedl ELEKTROWIN výměnný systém klecových kontejnerů určených pro shromažďování malých spotřebičů do velikosti rozměrů 49×80×50 cm. Kontejnery mají rozměry 100×120×200 cm a jsou opatřeny otočnými kolečky s aretací.

Ano, jde o MINIWINY, s nimiž jsme vás už podrobněji seznámili v loňském jarním Ewinu a podzimním newsletteru. Kontejnery jsou už od loňského srpna postupně dodávány v počtu jednoho až dvou kusů do většiny sběrných míst, kde mají nahradit doposud používané drátěné klece s bagy a kde nejsou umístěny velkoobjemové WINTAJNERY. Kontejner je od ostatních odlišitelný žlutým spodním dílem v přední otevírací části a nápisem v horní části s uvedeným logem společnosti ELEKTROWIN a.s. na zeleném podkladě.

Pro jednotlivé kraje byl zpracován podrobný harmonogram dodávek MINIWINŮ. Začínalo se v srpnu 2014 v Pardubickém a Královéhradeckém kraji. Například na Královéhradecku došlo za první půlrok po umístění MINIWINŮ do sběrných dvorů k navýšení sběru drobných spotřebičů o 40 % oproti stejnému období předchozího roku.

Do konce loňského roku přišly ještě v listopadu na řadu kraje Liberecký a Ústecký, v prosinci pak střední Čechy.

Letošní distribuci zahájily v únoru Karlovarský a Plzeňský kraj, v březnu se pokračovalo v Jihočeském kraji a na Vysočině, v březnu i dubnu se MINIWINY dostávaly do sběrných míst na Olomoucku, duben byl vyhrazen pro Jihomoravský a Zlínský kraj. V červnu přijde na řadu ještě Moravskoslezský kraj, kde bude distribuce zakončena. MINIWINŮ bude 1700.

Harmonogram distribuce MINIWINŮ do sběrných míst	
termín	kraj
srpen 2014	Pardubický + Královéhradecký
listopad	Liberecký + Ústecký
prosinec	Středočeský
únor 2015	Karlovarský + Plzeňský
březen	Jihočeský + Vysočina
březen/duben	Olomoucký
duben	Jihomoravský + Zlínský
červen	Moravskoslezský

Svět se blíží k 50 milionům tun elektroodpadu

Na celém světě lidé loni vyhodili nebo odevzdali do sběren rekordních 41,8 milionu tun elektroodpadu. Vyplývá to z aktuální zprávy Univerzity OSN, což je program Spojených národů zaštiťující 15 různých institucí ve třinácti zemích.

Podle studie vzrostla produkce elektroodpadu meziročně o 5 % a dosáhla nejvyšší úrovně za posledních deset let.

Česko podle zprávy zaostává za většinou západních států, ve srovnání 40 vyspělých zemí patří České republice až pátá příčka od konce. Studie přitom předpokládá, že za tři roky přesáhne roční množství hranici padesáti milionů tun.

Různé metodiky výpočtu

Univerzita OSN ale vychází z odlišných údajů než orgány EU, potažmo Česká republika. Do celkového množství počítá jak spotřebiče předané k recyklaci, tak vyhozené do směsného odpadu nebo prodané do sběren surovin. To ale v Česku zakazuje zákon.

Podle této studie loni každý Čech v průměru odevzdal nebo vyhodil 14,8 kilogramu elektroodpadu.

Množství elektrického šrotu vyprodukovaného v loňském roce představuje 1,15 milionu plně naložených kamionů, stojících za sebou v délce 23 tisíc kilometrů, píše se ve studii OSN.

Norsko jako největší producent

Studie zároveň konstatuje, že největším producentem elektroodpadu je Norsko, kde každý obyvatel loni odevzdal nebo vyhodil 28,4 kilogramu. Následují Island (26,1 kg na hlavu), poté Dánsko (24 kg), Velká Británie (23,5 kg), Nizozemsko (23,4 kg) a Švédsko (22,3 kg).

V absolutních číslech zůstávají největšími producenty elektroodpadu USA a Čína, jejichž podíl na celosvětové produkci je 32 %. Zhruba 60 % světového elektroodpadu tvoří velké spotřebiče, např. ledničky nebo pračky. V ČR se jich loni sebralo 24 388 tun, tedy přibližně 42 % celkového evidovaného množství.

Generální ředitel CECED CZ Radek Hacaperka: Schází nám jasnější legislativní rámec

CECED CZ letos vstoupil už do dvanáctého roku své existence v ČR. Jak hodnotí toto období současný generální ředitel Radek Hacaperka a jak vidí pozici České republiky ve zpětném odběru v rámci Evropské unie? Na tyto a mnohé další otázky jsme se zeptali právě jeho.

Jak vnímáte úspěchy, kterých se za deset let fungování zpětného odběru a recyklace vysloužilých spotřebičů podařilo dosáhnout České republice ve srovnání s ostatními postkomunistickými zeměmi?

Jednoznačným úspěchem je včasné splnění kvóty čtyř kilogramů na obyvatele a rok. Ale podle mého názoru by mohla být pozice České republiky ještě lepší, a to nejen vůči dalším zemím bývalého východního bloku, ale i vůči „západu“.

V jiných ukazatelích jsou totiž zřetelně napřed skandinávské země, Švýcarsko nebo Benelux. Přiblížili jsme se Německu nebo Francii, v leccem za námi naopak pokulhávají třeba Itálie či Španělsko.

K dalšímu vylepšení naší pozice zatím schází lepší legislativní rámec. Stačí mi, když se podívám z okna kanceláře na sběrnou kovů na protější straně ulice. Dokud budou lidé vozit staré spotřebiče tam, a ne do legálních sběrných míst, nepohne se dopředu.

Ale majitelé sběren si naopak stěžují, že zpětný odběr spotřebičů likviduje jejich podnikání...

Nakládání s vysloužilými spotřebiči bychom mohli chápat jako svého druhu likvidaci ekologické zátěže. Pak bychom ale měli hovořit o službě, ne o podnikání. Takže když majitelé výkupen křičí, že je systém zpětného odběru jako podnikatele omezuje nebo diskriminuje, je někde něco opravdu špatně.

Jestliže evropská směrnice zavazuje státy k plnění určitých kritérií a tyto státy přenášejí povinnosti na výrobce, musejí mít výrobci pro plnění těchto povinností ze strany státu vytvořeny odpovídající podmínky.

CECED letos vstoupil už do dvanáctého roku své existence v ČR. Jak hodnotíte toto období?

Dokud jsem byl zástupcem výrobců, vnímal jsem CECED CZ nebo ELEKTROWIN jako něco, co nám pomáhá, ale jinak tato problematika šla mimo mne.

Svou nynější funkci vykonávám tři čtvrtě roku. Za tu dobu jsem si stačil uvědomit, kolik práce se za dvanáctileté období, na které se ptáte, v České republice udělalo. Jak díky CECED CZ, tak třeba zásluhou společnosti ELEKTROWIN. Myslím, že CECED CZ funguje velmi dobře zejména ve vztahu k různým dozorovým orgánům, jako je Česká obchodní inspekce nebo Státní energetická inspekce. A to je právě ta podpora, kterou výrobci potřebují.

Tyto instituce nás berou jako partnera při konzultacích připravovaných opatření, bylo tomu tak třeba s energetickými štítky.

Radek Hacaperka (*1966, Plzeň) vykonává funkci generálního ředitele CECED CZ od 1. září 2014. Vystudoval provoz a ekonomiku letecké dopravy na VŠDS v Žilině. V mládí hrál vrcholově volejbal v československé a italské lize. Od roku 1993 se pohybuje v oblasti prodeje domácích spotřebičů. Nejdříve pracoval pro velkoobchodní společnost Elomet, která na českém trhu prodávala výrobky Braun, Rowenta, Siemens, Schneider, Moulinex a další. Následně pro Groupe SEB, kde zastupoval značky Rowenta a Tefal. Od roku 2000 až do svého angažmá v CECED CZ působil na několika postech ve společnosti BSH domácí spotřebiče. Posledních jedenáct let zde na pozici obchodního ředitele úspěšně budoval postavení značek Bosch, Siemens a Gaggenau na českém a slovenském trhu. Je ženatý a má čtyři děti. Hovoří anglicky a rusky. Rád cestuje a čte literaturu faktu.

S některými konkrétními lidmi, kteří působí v těchto orgánech, se navíc setkáváme i při práci na evropské úrovni.

Evropská unie tlačí na výrobce, aby jejich produkty splňovaly čím dál přísnější požadavky. Hodně diskusí vyvolalo například povinné snížení výkonu vysavačů. Co všechno ještě čeká v dohledné době spotřebitele?

Kromě vysavačů, kde omezení začalo platit v září 2014, vstoupila letos v lednu v platnost změna u pečicích trub nebo odsavačů par. Zároveň nově platí povinnosti výrobců a prodejců v oblasti energetických štítků a ecodesignu, hlavně při prodeji přes internet. Pro koncového zákazníka se tak výrazně rozšiřují možnosti porovnání různých výrobků.

Od poloviny letošního září začnou obdobná opatření platit i pro ohřívače vody.

V říjnu 2014 byla ukončena druhá fáze dlouhodobého celoevropského projektu ATLETE, která byla zaměřena na ověření dodržování požadavků na energetické štítkování a ecodesign pro segment praček při užití nových měřicích metod, více založených na uživatelské praxi. Jaké výsledky přinesla?

Zjednodušeně řečeno se potvrdilo, že výrobci praček, kterých se projekt týkal, nelžou. Byla konstatována stoprocentní shoda mezi hodnotami uváděnými na energetickém štítku a těmi, které byly zjištěny při kontrolním měření. Odzkoušeno bylo pět desítek praček a ani u jedné nebyla naměřena odchylka od deklarovaných údajů na štítcích.

Prostřednictvím organizací, jako je CECED, si výrobci spotřebičů vyměňují poznatky a zkušenosti na mezinárodní úrovni, ale také je tlumočí místním politickým reprezentacím a zákonodárným sborům. Jsou čeští politici a zákonodárci ochotni naslouchat?

Osobní zkušenost v této oblasti zatím nemám. Čeká nás ale diskuse o chystaných legislativních změnách a já chci věřit tomu, že když budeme mít rozumné a přesvědčivé argumenty, budou jim politici a zákonodárci přinejmenším pozorně naslouchat.

Díky celoevropské platformě CECED máme k dispozici i informace o praxi v jiných zemích, což chápu jako výhodu pro jakoukoli odbornou debatu na domácí půdě.

Česká republika až dosud platila mezi „novými“ členskými státy Evropské unie za premianta, když v požadovaném termínu do konce roku 2008 splnila kvótu čtyř kilogramů vysbíraných spotřebičů na obyvatele a rok. Už od roku 2016 ale budou platit mnohem přísnější pravidla odvozená od množství nově prodaných zařízení. Má ČR šanci splnit i tato nová kritéria?

Šanci máme, to je bez debaty. Ale znovu se vrátím k nutnosti jasného legislativního rámce. Šance se snižuje přímo úměrně tomu, jak moc se spotřebiče ztrácejí – a budou ztrácet – různými „alternativními“ cestami. Výrobci mohou zajistit recyklaci jen u těch, které lidé odevzdají prostřednictvím systému zpětného odběru a odděleného sběru.

” Pokud stát přenáší povinnosti na výrobce, musí jim k tomu dát k dispozici i nástroje. K tomu podle mne patří i rozsáhlá edukace občanů. Jen tak můžeme očekávat dosažení podobných postojů, které řadí skandinávské země k ekologické špičce.“

Generálním ředitelem CECED CZ jste necelý rok, od září 2014. Co patřilo k vašim nejdůležitějším úkolům po nástupu do funkce? Co už jste si mohl „odškrtnout“ jako splněné a na co se teprve chystáte?

Hned první den začala platit nová pravidla v oblasti energetických štítků a ecodesignu. Takže jedním z prvních návštěvníků v kanceláři, ve které jsem se ještě nestačil zabydlet, byl rozhlasový novinář, který chtěl k těmto změnám stanovisko. Naštěstí jsem si stačil během letní dovolené něco v předstihu nastudovat. Hned poté jsme k této problematice začali organizovat tiskovou konferenci, semináře pro odbornou veřejnost a další akce. Takže to není o nějakém „odškrtnutí“, ten proces neustále běží.

Jaké to je „přehrát se“ z role člověka prosazujícího na trhu jen vybrané značky do pozice, kdy hájíte zájmy různých výrobců, kteří si mimo sdružení CECED tvrdě konkurují?

Co je CECED CZ

CECED (Conseil Européen de la Construction d'appareils Domestiques, v angličtině European Committee of Domestic Equipment Manufacturers) je sdružení evropských výrobců domácích spotřebičů založené v roce 1958 na základě iniciativy západoevropských národních sdružení. V roce 1997 byla v Bruselu zřízena oficiální kancelář, která reprezentuje tento průmysl ve jménu evropských institucí. Sdružení CECED CZ vzniklo 27. listopadu 2003 zakladatelskou smlouvou podepsanou devíti zakládajícími členy. Do registru zájmových sdružení právnických osob bylo zapsáno 17. prosince 2003 na základě rozhodnutí Magistrátu hlavního města Prahy jako CECED CZ – Sdružení evropských výrobců domácích spotřebičů.

Hlavní cíle sdružení

- Posilovat vliv odvětví na zákonodárné orgány a činitele s rozhodovacími pravomocemi.
- Jednat přímo s tvůrci veřejného mínění, spotřebiteli a médii o všech příslušných problémech v těchto oblastech, a udržovat tak účinnou a efektivní organizaci pro dosažení cílů a konkrétních úkolů.
- Organizovat všechny společné operace a akce.

Jeden ze zásadních rozdílů je ve způsobu hodnocení práce člověka v těchto odlišných rolích. Jako obchodníka vás nadřízení posuzují podle dosažení určitých ekonomických parametrů, například obratu nebo tržního podílu značky. Prvního ledna každého roku se pak „vynulují hodiny“ a začíná se znovu. Má současná práce je kontinuální a na jakékoli hodnocení jejích výsledků je zatím příliš brzy.

Jak vám nejprve v byznysu a teď ve vaší současné funkci pomáhaly a pomáhají zkušenosti ze sportu? Nebo vám byly někdy spíš na překážku?

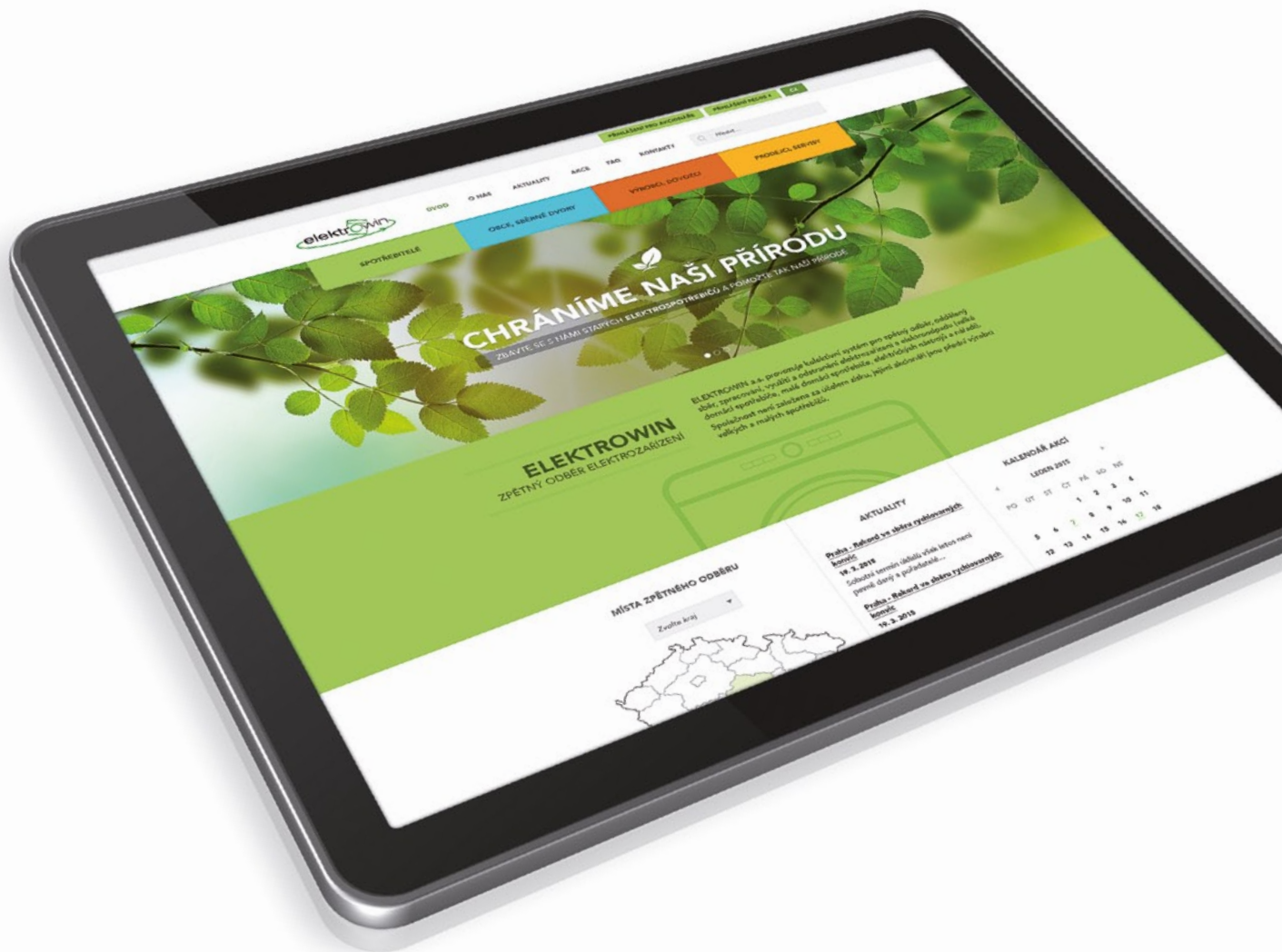
Ve sportu vždycky někdo vyhraje a někdo prohraje. Po skončení sportovní kariéry jsem se musel naučit hledat řešení win-win, kdy vyhrají oba. Ne vždy to jde.

Sport mi dal houževnatost a vůli po vítězství, ale naučil mne počítat i s nějakými těmi porážkami. Ale i když mi něco nevyjde, musím mít pocit, že jsem udělal maximum.

A z porážek si člověk musí umět vzít poučení.

Foto Štěpán Bahenský
a osobní archiv Radka Hacapery

Stránky www.elektrowin.cz dostanou novou podobu

ELEKTROWIN a.s. v současné době připravuje spuštění nových webových stránek. Hlavním cílem zůstává uživatelská přehlednost a příjemné grafické prostředí.

Celé stránky budou pojaty ve svěžím, lehkém designu, který bude podpořen lépe členěnými informacemi. Největší přínos lze spatřovat ve využití Google maps v sekci Vyhledávání míst zpětného odběru s možností hledání podle různých kritérií, aby recyklace byla zábavou již od prvního kroku. Nově zavedená sekce FAQ (Frequently Asked Questions) nabídne návštěvníkům stránek odpovědi na nejčastěji kladené otázky – ať už se týkají např. recyklačních příspěvků, fakturace odměn, objednávání svozu, nebo motivačního programu pro obce. Pokud uživatel nenalezne odpověď zde, může pro svůj dotaz využít kontaktní formulář.

Nově přichozí partneři se budou moci zapojit do kolektivního systému prostřednictvím on-line registračních formulářů, a to dle typu partnera.

Stávající návštěvníci na nových stránkách společnosti ELEKTROWIN naleznou osvědčené prvky umožňující snadnou orientaci. Jedná se zejména o členění hlavních kategorií (prodejci/servis, obce a sběrné dvory, výrobci, veřejnost a spotřebitelé).

Nový web přinese i oblíbenou aplikaci umožňující srovnávání výsledků sběru mezi jednotlivými kraji.

Stránky v nové podobě ELEKTROWIN spustí 1. července 2015. Můžete se těšit i na krátkou anketu, jejímž vyplněním se může každý z účastníků podělit o své názory na nové internetové prostředí.

Opět jde především o vaši spokojenost.

Jsme tu s vámi již **10** let!

2005

ELEKTROWIN, 1. systém zapsaný na ministerstvu

Aktivní společnost ELEKTROWIN, kolektivní systém pro sběr a recyklaci vysloužilých spotřebičů, vznikla před deseti lety, tedy v roce 2005.

Založilo ji dvanáct významných výrobců velkých a malých domácích elektrospotřebičů, kteří v té době působili na trhu v České republice.

K tomuto letopočtu se vážou hned tři další důležité dílčí data: 25. května byla společnost založena, 21. září podala návrh na zápis do Seznamu výrobců ministerstvu životního prostředí, rozhodnutí o zápisu do tohoto seznamu nabylo právní moci 5. prosince. ELEKTROWIN se tak stal prvním řádně zaregistrovaným kolektivním systémem v České republice.

Povinnosti za všechny výrobce zapsané v jeho systému ale plnil již dříve, a to prostřednictvím posledních prodejců. Do konce roku 2005 bylo registrováno přes 400 prodejců, kteří do systému zpětného odběru a recyklace předali téměř 12 tisíc kusů chladniček, 2500 kusů velkých a 4000 kusů malých domácích spotřebičů. Náklady na svoz a zpracování nesli v tomto období pouze akcionáři společnosti ELEKTROWIN, protože teprve po zápisu do Seznamu výrobců bylo možné uzavírat smlouvy o kolektivním plnění povinností s výrobcí a účtovat jim jejich podíl na nákladech spojených s touto činností.

Garant velkých i malých spotřebičů a nářadí

Zákon o odpadech, který v České republice vytvořil legislativní rámec pro fungování společnosti ELEKTROWIN a dalších kolektivních systémů, vstoupil v platnost 13. srpna 2005.

Do českého právního řádu přenesl mimo jiné klíčovou myšlenku, která v té době už tvořila základ legislativy v mnoha členských zemích Evropské unie: za budoucí recyklaci spotřebičů nesou odpovědnost jejich dnešní výrobci, ti jsou přitom povinni postarat se kolektivně i o produkci před 13. srpnem 2005. Princip fungování kolektivního systému jim umožňuje přenést tyto zákonné povinnosti na společnost, jako je ELEKTROWIN a.s. Vysloužilé spotřebiče byly rozděleny do deseti skupin. Prováděcí vyhláška k zákonu určila na základě tržních podílů jednotlivých výrobců, že ELEKTROWIN bude odpovědný za recyklaci skupin 1, 2 a 6 – tedy například lednic, sporáků, vysavačů, mixérů, ale i elektrických zahradních sekaček.

První místo zpětného odběru vzniklo na MŽP

Za deset let svého působení vytvořil ELEKTROWIN přes 12 tisíc míst zpětného odběru. Jak budování této unikátní sítě začalo?

Dne 22. prosince 2005 byl tehdejšímu řediteli odboru odpadů ministerstva životního prostředí Leoši Křenkovi předán kontejner na malé domácí spotřebiče. Tím se MŽP stalo prvním místem zpětného odběru v České republice.

Úplně první sběrný koš umístěný na ministerstvu životního prostředí

2006

ELEKTROWIN se stal členem WEEE Fora

Na valné hromadě WEEE Fora, která se uskutečnila 19. ledna 2006 v Hamburku, se ELEKTROWIN stal členem této evropské asociace kolektivních systémů.

Tato skupina byla založena v roce 2002 a jejími členy jsou neziskové nebo neziskově orientované organizace, které na základě dohod s průmyslovými sektory provozují kolektivní systémy zpětného odběru a odděleného sběru OEEZ.

Cílem tohoto fóra je nejen shromažďovat a třídit informace, ale poskytovat je i jednotlivým členům za účelem zdokonalování funkce konkrétních systémů, aby následně byly plně nápomocny při správném rozhodování.

Prvních tisíc tun

Dne 8. března 2006 bylo zpětně odebráno prvních tisíc tun elektrozařízení.

Tou dobou plnili povinnosti dané zákonem o odpadech prostřednictvím kolektivního systému ELEKTROWIN 369 výrobců elektrických a elektronických zařízení. V databázi bylo k 25. dubnu 2006 evidováno 419 posledních prodejců, 104 místa zpětného odběru vytvořená ve sběrných dvorech obcí a prostřednictvím svozových firem bylo zapojeno přes 600 obcí bez sběrného dvora k bezplatnému odevzdání elektrozařízení k zpětnému odběru.

Sít zpracovatelských zařízení vybraných na základě provedeného výběrového řízení tvořilo patnáct provozoven. Patřila k nim například i chráněná dílna Charity Opava, která díky spotřebičům dodaným k recyklaci mohla nabídnout práci handicapovaným zaměstnancům.

K 25. dubnu 2006 se podařilo vysbírat 42 635 kusů chlazení, 4694 velkých a 14 900 malých spotřebičů.

Vyšel první EWIN

S datem 7. června 2006 vyšlo první číslo časopisu EWIN, který letos vstoupil do svého desátého ročníku. ELEKTROWIN jeho prostřednictvím pravidelně informuje své partnery a celou odbornou veřejnost o své činnosti, o novinkách v oblasti zpětného odběru doma i v zahraničí a upozorňuje i na další celospolečensky závažná témata.

„Nelze dávat rovnítko mezi stupeň ekologického myšlení a uvědomění lidí například ve Skandinávii a lidí ve střední Evropě,“ charakterizoval tehdejší situaci v ČR předseda představenstva akciové společnosti ELEKTROWIN Jaroslav Holakovský v rozhovoru pro první vydání časopisu.

„Evropská unie je obrovský územní celek, s velmi diferencovaným přístupem k životnímu prostředí. Důležité však je, že je tu snaha tyto přístupy sjednotit, a to nejen legislativně,“ připomněl východiska budování systému zpětného odběru a recyklace v nových členských státech EU včetně naší země. Výchozí pozice při budování tohoto systému od nuly byla o to složitější, že se neúprosně

blížil termín požadovaného splnění závazku vůči Evropské unii: už v roce 2008 má ČR sesbírat a recyklovat 4 kg použitých elektrických a elektronických zařízení na jednoho obyvatele a rok. Vzhledem k tomu, že výrobci sdružení v kolektivním systému ELEKTROWIN měli zhruba 70% podíl na trhu v České republice v rámci velkých a malých domácích spotřebičů, bylo jednoduché spočítat, že na ně připadá z tohoto závazku 2,8 kg na obyvatele a rok.

Rapidně přibýlo smluv s městy a obcemi

Na jaře roku 2006 ještě více než 60% obcí a měst nemělo uzavřenou smlouvu o zpětném odběru nefunkčních elektrických zařízení, přestože by jim její uzavření mohlo přinést řadu pozitiv.

V říjnu ale už počet obyvatel České republiky, od nichž byl zajištěn zpětný odběr použitých elektrozařízení v rámci smluv obcí s kolektivním systémem ELEKTROWIN, přesáhl 70%.

Od srpna 2005, kdy začala platit novela zákona o odpadech, do října 2006, se podařilo zpětně odebrat téměř 10 tisíc tun elektrozařízení, což představuje 325 tisíc kusů domácích spotřebičů. Do konce roku 2006 už to bylo téměř 14 tisíc tun.

Jedním z prvních měst, které smlouvu se společností ELEKTROWIN podepsalo, bylo Kladno.

Podle primátora Dana Jiráňka to znamenalo velké zjednodušení práce orgánů města a zároveň úsporu nákladů spojených s likvidací odpadu.

„Naučit lidi správně nakládat s odpadem bude dlouhodobý proces,“ předpokládal primátor. Následující léta potvrdila, že se nemýlil.

2007

Vyhodnocení roku 2006 ukázalo, že k splnění požadavku EU na roční objem 4 kg spotřebičů vysbíraných na každého obyvatele má zatím nejbližší Liberecký kraj. Každý z jeho obyvatel předal do sběrné sítě vytvořené třemi rozhodujícími kolektivními systémy – ELEKTROWIN, Asekol a Ekolamp – 2,74 kg elektra. Celostátní průměr ale je jen kolem 1,67 kg na osobu a rok. Nejnižší výsledek zaznamenali v Ústeckém a Karlovarském kraji, odkud kolektivní systémy odvezly pouze něco přes 1 kg vysloužilých elektrozařízení na osobu a rok. V západní Evropě se přitom v té době běžně sbíralo 10 až 15 kg na osobu ročně.

WEEE Forum se poprvé sešlo v Praze

Na začátku března se v pražském hotelu Panorama konalo zasedání evropské asociace Waste Electrical and Electronic Equipment (WEEE) Forum, která od roku 2002 sdružuje různé kolektivní systémy pro zpětný odběr elektrozařízení. Jednání se zúčastnilo více než 70 delegátů z třiatváceti evropských zemí.

Zasedání WEEE Fora v Praze v roce 2007

Olomouc ušetřila 871 tisíc korun

Statutární město Olomouc sečetlo náklady na likvidaci odpadů za předchozí rok. Poté, co v květnu 2006 uzavřelo smlouvy s kolektivními systémy ELEKTROWIN, Asekol a Ekolamp, došlo jednak k zvýšení počtu zpětně odevzdaných vysloužilých elektrospotřebičů, jednak město ušetřilo 871 tisíc korun za jejich recyklaci. Nestaly se totiž součástí komunálního odpadu, jehož svoz a recyklace jsou čím dál nákladnější.

Je stále jasnější, že ty samosprávy, které smlouvy s kolektivním systémem ELEKTROWIN uzavřely, ušetřily nemalé finanční prostředky. Převáděno na hru čísel to pro ně za dobu fungování kolektivního systému znamená úsporu více než 80 milionů korun.

Recyklační příspěvky se poprvé snížily

Už na svém zasedání konaném v prosinci 2006 rozhodla valná hromada akciové společnosti ELEKTROWIN o snížení výše příspěvků na recyklaci historických elektrozařízení s účinností od 1. ledna 2007.

Původní výše příspěvků nastavené v roce 2005 byly kalkulovány především na základě podkladů agentur zabývajících se sledováním trhu, odhadů akcionářů a údajů získaných od zahraničních kolektivních systémů, které jsou provozovány již několik let. Během roku 2006 však ELEKTROWIN získal relevantní údaje pro Českou republiku. Tyto vstupní údaje byly následně implementovány do kalkulačního vzorce pro výpočet příspěvků, který byl také součástí návrhu společnosti do Seznamu výrobců vedeného MŽP ČR. Změna metodiky výpočtu byla oznámena i MŽP jako součást změny návrhu na zápis do Seznamu výrobců. Ministerstvo tuto změnu svým rozhodnutím, které nabylo právní moci 16. ledna 2007, akceptovalo.

Například u chlazení se tak recyklační příspěvek snížil ze 420 na 300 Kč, u praček, myček a dalších velkých domácích spotřebičů ze 130 na 90 Kč.

Obce i prodejci získali první bonusy

ELEKTROWIN adresoval městům a obcím nabídku finančních bonusů pro ty, kdo se na základě uzavřených smluv zapojí do zpětného odběru vysloužilých elektrospotřebičů. Bonus obci náleží při dosažení výtěžnosti na obyvatele obce, a to ve výši na základě stanoveného rozsahu.

Nový roční bonusový příspěvek na zpětný odběr elektrozařízení je určen také prodejcům, kteří se zapojili do systému zpětného odběru. Účelem tohoto příspěvku je motivovat tyto významné partnery k vyššímu sběru vysloužilých elektrozařízení od spotřebitelů a zároveň pomoci s pokrytím nákladů spojených s jejich shromažďováním a skladováním do doby předání dopravci.

Vyšlo informační CD

Pro zpravodaje měst a obcí je určena další novinka: ELEKTROWIN připravil první vydání informačního CD s krátkými články, které lze zařadit do vydání, přispět k lepší informovanosti občanů o zpětném odběru a ještě za to získat finanční odměnu.

První CD s informačními články pro obce

Z čeho se skládá staré elektro?

ELEKTROWIN jako první v ČR začal zjišťovat materiálové složení elektrospotřebičů. V rámci takzvaného vzorkování bylo v první testovací dávce rozebráno 8,5 tuny velkých spotřebičů, v nichž bylo zastoupeno 76 % praček, 18 % sporáků a 6 % mikrovlnných trub. Jednotlivé materiálové frakce byly pečlivě zváženy a zaevidovány. Díky tomu mohlo být vytvořeno provozní schéma zpracovatelské technologie.

2008

Spotřebiče z Prahy do Ostravy

Za dosavadní tři roky své činnosti už ELEKTROWIN vysbíral na 600 tisíc velkých zařízení typu lednic, praček, sušiček či myček a 300 tisíc malých spotřebičů, jako jsou vysavače, fény či digestoře, společně s elektrickým nářadím typu vrtáček, úhlových brusek nebo třeba akumulátorových šroubováků.

To už je množství, které si člověk dokáže představit jen velmi obtížně. Pro přiblížení slouží příklady z našeho každodenního života: velké spotřebiče naskládané vedle sebe by například pokryly pětkrát plochu Václavského náměstí v Praze, anebo by vystačily na vytyčení silniční trasy mezi Prahou a Ostravou.

WEEE Forum s novým prezidentem

„Můj názor je, že v zemích, které budují nové kolektivní systémy teprve tři a méně let, je hodně dobré vůle, aby rychle dosáhly úspěšné implementace evropské direktivy,“ prohlásil v rozhovoru pro časopis EWIN bezprostředně po skončení zasedání WEEE Fora ve Vídni jeho nově zvolený prezident, Švýcar Andreas Röthlisberger.

Připomněl také, že Švýcarsko má velmi dlouhou tradici v odděleném sběru odpadů. Zavedení zpětného odběru elektrických a elektronických zařízení bylo proto v zemi přijato s velkým pochopením a podporou. „K tomu musím připomenout, že v současné době zpětně odebíráme spotřebiče, které byly prodány před pěti, deseti nebo i více než dvaceti lety. Je jasné, že u nás bylo před dvaceti lety prodáváno podstatně víc spotřebičů než v nových zemích Evropské unie,“ upozornil Andreas Röthlisberger na odlišnou výchozí pozici vyspělých států a „nových“ zemí EU.

K bonusům přibýly mimořádné odměny

Zavedení bonusů za zpětně odebrané velké a malé spotřebiče v roce 2007 splnilo svůj cíl. Ve srovnání s rokem 2006 se sběr velkých spotřebičů (vyjma chlazení) téměř ztrojnásobil a malých spotřebičů více než zdvojnásobil. Pro zvýšení motivace obcí přišel ELEKTROWIN v roce 2008 s další iniciativou.

Přibýly mimořádné čtvrtletní odměny ve výši 1,50 Kč/kg velkých a malých spotřebičů (vyjma chlazení). Tyto odměny jsou účtovatelné čtvrtletně spolu s fakturací příspěvku na provozní náklady sběrného místa. Druhou novinkou pro smluvní obce se stal motivační program na podporu zajištění a zvýšení zpětného odběru elektrozařízení se zaměřením na zkvalitnění zabezpečení sběrného dvora nebo sběrného místa.

Setkání servisních techniků

Nové možnosti rozšíření systému zpětného odběru vysloužilých elektrozařízení představil generální ředitel akciové společnosti ELEKTROWIN Roman Tvrzník na setkání servisních techniků chladicích zařízení v Biskoupkách 9. dubna.

Servisy se nyní mohou zapojit do systému buď přímo, anebo prostřednictvím servisního gestora. V obou případech se tak usnadní cesta vyřazených spotřebičů k odborným zpracovatelům. Toto uspořádání přinese výhody servisům i jejich zákazníkům. Jedná se o výhody, které lze snadno vyčíslit finančně. Za elektrozařízení, která servis předá servisnímu gestorovi, samozřejmě v kompletním stavu, obdrží finanční odměnu.

Kolik se podařilo ušetřit?

ELEKTROWIN poprvé analyzoval, jaký dopad na životní prostředí měla jeho dosavadní činnost v oblasti sběru a recyklace starého elektra. Využil přitom metodiku, kterou propracoval norský kolektivní systém Elretur.

Z analýzy vyplynulo, že 38 tisíc tun spotřebičů vysbíraných za první tři roky ušetřilo emise CO₂ ve výši 437 560 tun. Suroviny, které se podařilo získat recyklací vysbíraného elektra, pak přinesly úsporu neuvěřitelných 229 420 898 kWh elektřiny. Toto číslo představuje roční spotřebu energie pro 28 678 obyvatel ČR.

Jubilejní sběrné místo

Míst zpětného odběru je už sedm tisíc. Jubilejní bylo zřízeno v pražském sídle ředitelství České inspekce životního prostředí.

Místo zpětného odběru s číslem 7000 v prostorách ředitelství ČIŽP

Certifikáty ISO

ELEKTROWIN úspěšně zavedl a certifikoval integrovaný systém managementu podle norem kvality ISO 9001, životního prostředí ISO 14001 a bezpečnosti informací ISO 27001.

2009

ČR splnila závazek vůči EU

Podle informace ministerstva životního prostředí byl k 31. prosinci 2008 zajištěn zpětný odběr elektrozařízení z domácností ve výši 4,3 kg na obyvatele. Tím Česká republika se ctí splnila závazek vůči Evropské unii, že k 31. prosinci 2008 zajistí zpětný odběr elektrozařízení z domácností ve výši 4 kg na obyvatele a rok. Tento limit sice nebyl dán přímo výrobcům, nicméně ELEKTROWIN jako nejvýznamnější společnost, která převzala plnění podstatné většiny povinností daných výrobcům v oblasti zpětného odběru, směřovala své aktivity právě k tomu, aby i k splnění tohoto cíle přispěla rozhodujícím podílem.

Význam tohoto úspěchu podtrhuje skutečnost, že ve srovnání s ostatními zeměmi, které byly přijaty do Evropské unie v roce 2004, Česká republika jako jediná metu 4 kg překročila.

ELEKTROWIN již podruhé snížil PHE

Mimořádná valná hromada společnosti ELEKTROWIN se na svém únorovém zasedání rozhodla již podruhé snížit příspěvky na historická elektrozařízení – tzv. PHE –, a to s účinností od 1. května.

Za tímto opětovným snížením příspěvků stojí výhradně dobré výsledky, kterých ELEKTROWIN v uplynulém období dosáhl. Zároveň se potvrdilo, že zvolené systémové řešení je správné a umožňuje to, co si společnost ELEKTROWIN předsevzala v okamžiku, kdy výrobcům vznikly povinnosti vyplývající ze zákona o odpadech, a to plnit povinnosti výrobců v plném rozsahu a zároveň i co nejefektivněji.

Nově tak činí recyklační příspěvek na historické chlazení už jen 215 Kč, na velké spotřebiče 65 Kč.

Putující kontejner se vydal po mikroregionech

Nový program nazvaný *Putující kontejner* umožňuje samosprávám v mikroregionech šetřit životní prostředí i obecní pokladnu. Je určen pro obce a menší města, která nemají sběrný dvůr nebo je pro jejich občany špatně dostupný. Nyní přichází „sběrný dvůr“ za nimi. V každé z obcí mobilní kontejner na zpětný odběr elektrozařízení zůstává k dispozici po dobu jednoho až tří dní.

ELEKTROWIN zajistí na své náklady jak přistavení uzamykatelného kontejneru, tak i odvoz a zpracování do kontejneru uloženého elektroodpadu. Obce navíc získají finanční příspěvek, a to – v souvislosti s počtem obyvatel – v řádech několika tisíc, jenž je určen na pokrytí administrativních prací nutných k uspořádání a průběhu akce.

První milion lednic

ELEKTROWIN a.s. za necelé čtyři roky své existence zajistil zpětný odběr a recyklaci milionu lednic a mrazniček. Postavené v řadě za sebou by měřily 600 kilometrů, což je dálniční trasa z Prahy do Hamburku – tedy až k moři.

Vyřazení těchto spotřebičů z domácností by při neodborné demontáži, která byla dříve často spojena s jejich likvidací, znamenalo ekologickou katastrofu. V každém chladicím zařízení starším než deset let je obvykle obsaženo kolem 400 gramů freonů. Vypuštění tohoto množství do ovzduší má stejný devastující účinek jako čtyři tuny oxidu uhličitého (CO₂). Tolik CO₂ vyprodukuje například jeden osobní automobil během 20 tisíc kilometrů jízdy.

Miliontů lednic odevzdal k zpětnému odběru herec Jiří Pecha při zahájení projektu *Zatočte s elektroodpadem* v Slavkově

Projekt WEEELABEX

Evropská asociace kolektivních systémů pro zpětný odběr elektroodpadu WEEE Forum intenzivně pracuje na dlouhodobém projektu WEEELABEX, jehož cílem je stanovit a v praxi vyzkoušet standardy pro sběr, dopravu a zpracování elektroodpadu v rámci Evropské unie.

Hlavním výstupem projektu je zlepšení ochrany životního prostředí a lidského zdraví, a to prevencí a snížením nepříznivých dopadů při manipulaci a zpracování odpadů z elektrických a elektronických zařízení. V praxi je snahou docílit zlepšení úrovně sběru, třídění, skladování, přepravy a k přírodě šetrné i k lidskému zdraví bezpečné zpracování všech druhů elektroodpadů, s maximálním snížením nečistot a emisí i maximálním zvýšením výtěžnosti druhotných surovin.

2010

Páté výročí společnosti ELEKTROWIN

ELEKTROWIN slaví páté výročí. V úvodníku k jarnímu vydání časopisu EWIN se jeho generální ředitel Roman Tvrzník svěřil:

„Začátkem roku 2005 jsem zastával vedoucí pracovní pozici u největšího evropského výrobce domácích spotřebičů. Stabilizovaná firma, tehdy osm let úspěšného působení na českém trhu, desítky let tradice, vynikající kolektiv, dobrý šéf, co více si přát. Protože jsem působil ve firmě celosvětového významu, měl jsem již od roku 2003 přehled nejen o vývoji evropské legislativy, ale i o činnosti evropských kolektivních systémů, které tehdy fungovaly převážně na základě dobrovolných dohod výrobců se státními autoritami, i o jejich výsledcích. Řešení problematiky zpětného odběru jsem bral jako poslání a říkal jsem si, že to musí být i fajn práce. Proto když přišla nabídka, abych se stal generálním ředitelem tehdy ještě neexistující společnosti, chtěl jsem se poradit se svým tehdejším šéfem, zda jít do zřetelné nejistoty. Neměl moc radost, že odcházím, ale bral to nejen jako dobrou příležitost pro mne uplatnit se v perspektivním oboru, ale i jako ocenění postavení a významu celé firmy. Dodnes spolu výborně vycházíme.“

Na rok 2005 u příležitosti pátého výročí zavzpomínal i předseda představenstva Jaroslav Holakovský:

„Zpočátku jsme museli téměř denně vysvětlovat smysl naší práce. Vysvětlovat však nestačí. O smysluplnosti naší činnosti jsme museli přesvědčit konkrétními výsledky, které se postupně začaly dostavovat a utvrzovaly nás – a poté i širokou veřejnost – v tom, že naše práce má smysl a že je přínosná pro ochranu životního prostředí, což je hlavní cíl.“

Zpracovatelé přešli na indexové ceny

Oproti dosavadní praxi již nebudou ve smlouvách se zpracovateli zakotveny pevné ceny s dvouletou platností za zpracování a využití materiálů ze zpětně odebraných elektrozařízení. ELEKTROWIN a.s. nově zavádí takzvané indexové ceny. Hlavním důvodem jsou prudké výkyvy obchodních cen jednotlivých

materiálů v minulém období (nejvíce Fe, Cu a Al). ELEKTROWIN zavedením indexových cen vnáší do vztahu se zpracovateli prvek transparentnosti a jistoty pro obě smluvní strany.

WINTEJNER, nový systém sběru a svozu

Od ledna 2010 začal ELEKTROWIN jako jeden z prvních kolektivních systémů v Evropě rozmisťovat do sběrných dvorů speciální kontejnery pro zpětný odběr elektrozařízení.

Kontejnery typu ABROLL 40 m³, do nichž se budou ve sběrném dvoře odkládat odebraná elektrozařízení, se vyrábějí podle přesného zadání vycházejícího z praktických zkušeností se zpětně odebíranými spotřebiči a dlouhodobých testů v provozu v Liberci, nebo krátkodobého zkoušení vyrobených prototypů v Hradci Králové, Pardubicích a České Lípě.

Kontejnery se dodávají ve dvou typech: pro chlazení jsou vyšší a z logistických důvodů nezastřešené a pro ostatní (velké, střední a malé) spotřebiče mají kromě speciálního prostoru přístupného bočními dělenými dveřmi i zastřešení.

WINTAJNER – správná volba pro vysloužilé elektrospotřebiče

Novinka – malý stacionární kontejner

Ve snaze co nejvíce přiblížit občanům místa zpětného odběru, zejména pro odkládání drobných vysloužilých elektrospotřebičů, nabídl ELEKTROWIN v rámci svého motivačního programu finanční odměnu pro obce, které si pořídí a instalují na vytipovaná místa malé stacionární kontejnery na menší elektroodpad.

Zpětný odběr stoupl o 30 %

Češi se v třídění elektroodpadu opět výrazně zlepšili. V roce 2009 odevzdali 58 123 tun elektroodpadu, což je o celou třetinu více než v roce 2008. Z tohoto množství ELEKTROWIN zajistil zpětný odběr 28 515 tun, tedy téměř 50 %. Co do počtu kusů, předal k recyklaci 1,4 milionu elektrospotřebičů.

Díky těmto výsledkům překročila Česká republika cíl daný Evropskou unií – každý občan ČR tak v roce 2009 v průměru odevzdal 5,6 kg elektroodpadu.

V některých krajích se lidé činili svědomitěji než v jiných – nejvíce na Plzeňsku, kde každý dokázal odevzdat k recyklaci téměř 6 kg, na Zlínsku 5,81 kg, na Vysočině 5,32 kg a ve Středočeském kraji 5,04 kg. Nejméně se třídilo v Ústeckém kraji – 3,27 kg a Moravskoslezském kraji – 3,51 kg. Pozitivní je, že i v těchto krajích došlo oproti roku 2008 k nárůstu.

Co ukázal průzkum

Vysloužila elektrozařízení odevzdává k recyklaci přibližně třetina českých domácností. V souvislosti s ekonomickou recesí přestali lidé vyřazovat spotřebiče výměnou za novější modely a ve větší míře je využívají po celou dobu jejich životnosti.

Tato a další zjištění vyplývají z průzkumu veřejného mínění, který pro kolektivní systémy ELEKTROWIN, Asekol a Ekolamp zpracovala agentura Markent. Stejný průzkum se uskutečnil už v letech 2006 a 2008.

K nejdůležitějším zjištěním patří skutečnost, že 96 % dotazovaných zástupců českých domácností v průzkumu uvedlo konkrétní vlastní vysvětlení pojmu zpětný odběr. Toto slovní spojení se tedy za pouhých pět let, kdy systém zpětného odběru vysloužilých elektrozařízení funguje, stalo běžnou součástí každodenního slovníku.

S tím, jak roste informovanost o celém systému zpětného odběru vysloužilých spotřebičů, ale také stoupají nároky Čechů na jeho komfortní fungování. Opakované průzkumy například ukazují, že o celé desítky procent klesá deklarovaná vzdálenost, kterou jsou lidé ochotni ujít nebo ujet s nefunkčním elektrospotřebičem do sběrných míst.

„Říkáme tomu *distanční aspekt*,“ vysvětluje Jiří Remr z Markentu a upřesňuje: „*Malé spotřebiče, jako například fény, jsou obyvatelé ochotni dopravit průměrně na vzdálenost 1417 metrů, velké pak 1475 metrů.*“

2011

Zpětný odběr se meziročně poprvé snížil

V roce 2010 poprvé došlo k meziročnímu poklesu zpětného odběru. Od roku 2005 do roku 2009 rostl objem zpětně odebraných spotřebičů přímo raketově – meziročně minimálně o 30 %. Tento trend se však v roce 2010 obrátil – oproti roku 2009 sebraly kolektivní systémy o 10 % vysloužilých spotřebičů méně.

Jaké byly hlavní příčiny poklesu? Snížila se obměna starých spotřebičů, což potvrzuje výrazný pokles prodejů velkých spotřebičů a nárůst počtu pozáručních oprav. A také se zvýšily výkupní ceny druhotných surovin, a to dvojnásobně. To zapříčinilo nárůst zájmu přizivit se na zpětném odběru bez ohledu na zákon. Sběrné dvory tedy zažívaly dočasný útlum, zatímco výkupny surovin měly žně.

Celkem 52 387 celostátních tun oproti 58 123 tunám v roce 2009 ale stále znamenalo, že se podařilo zajistit zpětný odběr ve výši zhruba 5,1 kg na obyvatele.

Podle údajů členů WEEE Fora navíc pokles postihl i další země – a hlavně je mnoho zemí, které se našim 5 kg na obyvatele ani zdaleka nepřiblížily, takže Česká republika i nadále patří mezi státy, jež překračují cíl daný aktuálně platnou evropskou směrnicí.

Vysbíráno přes pět milionů spotřebičů

Za šest let se prostřednictvím kolektivního systému ELEKTROWIN podařilo vysbírat již přes pět milionů vysloužilých elektrospotřebičů o celkové hmotnosti přesahující 110 tisíc tun.

Dlouhodobě se nejlépe recyklují ledničky a mrazničky. Ty tvoří až 70 % hmotnosti vysbíraného elektroodpadu. Češi jich doposud odevzdali více než 1,75 milionu – v jejich recyklaci jsme na pátém místě v Evropě.

K podpoře zpětného odběru slouží malé kontejnery instalované v řadě měst a obcí

Motivační program podpořil 135 obcí

Samosprávy vítají každou příležitost, jak získat peníze navíc do obecních pokladen. Dokazuje to i počet žádostí o čerpání finančních prostředků z *Motivačního programu kolektivního systému ELEKTROWIN*, který se mezi lety 2010 a 2011 zdvojnásobil.

Možnost zažádat o podporu využilo v roce 2011 celkem 135 obcí, mezi něž bylo rozděleno 4 324 827 Kč. Pro srovnání – roku 2010 bylo mezi 69 obcí rozděleno 1,6 milionu korun. Prostředky z *Motivačního programu* obce používají na zkvalitnění či zabezpečení sběrných míst vysloužilého elektroodpadu.

2012

Recyklujte s hasiči a další projekty

Do nového projektu *Recyklujte s hasiči*, který byl vyhlášen v dubnu 2011, se už během prvního roku zapojilo bezmála 400 sborů dobrovolných hasičů ze zhruba 5500, které existují v celé ČR. Do září hasiči vybrali a předali k recyklaci 273 tun vysloužilých spotřebičů. Cílem projektu je přiblížit sběr elektroodpadu do každé obce. Dobrovolní hasiči jej přijali

www.recyklujteshasici.cz

s velkým porozuměním. Bývají to často právě oni, kdo ve svých regionech pomáhají při svozu železného šrotu, nebezpečného odpadu a při dalších akcích zaměřených na ochranu životního prostředí. Zpětný odběr již nepotřebného elektrozařízení jim současně dává možnost získat pro svůj sbor i finanční podporu. Možnost recyklovat s hasiči vřele uvítali i občané, zejména ti, kteří musí do sběrného dvora překonat velkou vzdálenost.

Projekty na podporu zpětného odběru připravoval ELEKTROWIN od počátku své činnosti. Mezi ty, které se setkaly s největším ohlasem, patří například akce určená školám *Uklidme si svět* (později splynula do jednoho projektu s *Recyklobráním aneb Uklidme si svět*).

Veřejnost velmi pozitivně reaguje také na akce ze seriálu *S vysloužilci do ZOO*, při nichž lze získat za přinesený vysloužilý spotřebič slevu na vstupném do partnerských zoologických zahrad po celé republice.

Úspěšnou novinkou roku 2011 se vedle navázané spolupráce s hasiči stal také *Železný týden*. Ten vybídl všechny občany, aby důkladně provětrali sklepy a půdy, garáže i kůlny a odevzdali k recyklaci i spotřebiče, které tam byly odložené už delší dobu. V zářijovém týdnu, ve kterém se akce konala, se zpětný odběr skutečně znatelně zvýšil.

Zpětný odběr znovu roste

Zpětný odběr elektrozařízení opět nastartoval růst. Pomohlo k tomu úsilí společnosti ELEKTROWIN směřující k dalšímu rozšíření sběrné sítě společně s rostoucí aktivitou ze strany obcí.

Zatímco v roce 2010 ELEKTROWIN zajistil recyklaci 25 448 tun, v roce 2011 se podařilo zrecyklovat 26 002 tuny elektroodpadu. Je to také nejvíce ve srovnání s ostatními kolektivními systémy působícími v České republice. Jejich celková bilance za rok 2011 představuje 55 tisíc tun, na ELEKTROWIN z toho připadá bezmála polovina. Nejvíce elektrozařízení odevzdali lidé ve Středočeském kraji (3445,6 tuny), v Praze (3346,7 tuny) a v Moravskoslezském kraji (2312,3 tuny), nejméně pak opět v Karlovarském kraji (570 tun).

Přispěl k tomu i fakt, že pokračovalo intenzivní rozšiřování sběrné sítě pro zpětný odběr elektrozařízení. Počet míst se podařilo rozšířit bezmála na devět tisíc, což je o 18,07 % více než v roce 2010.

Češi se neobejdou bez lednice a pračky

Čechům by ze všech spotřebičů, které běžně používají, nejvíc chyběly lednice, pračka a mobilní telefon. Zjistil to nový průzkum agentury Markent.

Průzkum, který se opakoval opět po dvou letech, ukázal ale především další posun v názorech a postojích veřejnosti. Téměř

90 % Čechů podle něj považuje třídění elektroodpadu za přínosné pro životní prostředí a 71 % z nich si myslí, že není složité pro životní prostředí něco udělat.

Stále přitom narůstá poptávka po dalších informacích o fungování systému zpětného odběru. Podle průzkumu o ně stojí tři čtvrtiny populace.

Odevzdány dva miliony starých lednic

Mladoboleslavská továrna firmy Škoda Auto by mohla týden vyrábět svůj nejúspěšnější model Octavii jen z kovu získaného recyklací starých lednic.

České domácnosti jich prostřednictvím kolektivního systému ELEKTROWIN odevzdaly už přes dva miliony. Na jednu octavii se spotřebuje zhruba tolik železa, kolik se ho získá recyklací 370 chladniček. Z vysbíraných dvou milionů se podařilo získat bezmála 50 tisíc tun železa.

Chladicího zařízení se za sedm let od okamžiku, kdy v ČR vznikl systém zpětného odběru vysloužilých spotřebičů, zbavila každá druhá česká domácnost.

2013

Konec viditelných příspěvků na malé a střední spotřebiče

Po osmi letech fungování systému zpětného odběru vysloužilých spotřebičů v České republice dochází 13. srpna 2013 k zásadní změně. Po tomto datu už nebudou mít výrobci možnost

odděleně uvádět výši nákladů na zpětný odběr skupin elektrozařízení 2–10. Dosud to umožňovalo ustanovení § 37n odst. 3 zákona o odpadech.

ELEKTROWIN na to zareagoval s předstihem. Počínaje 1. dubnem nastavil příspěvky odváděné výrobcí na historická elektrozařízení z domácností (PHE) na nulu. Už v únoru o tom informoval všechny obchodní partnery. To umožnilo prodejčům doprodat beze ztrát spotřebiče, jež nakoupili do 31. března 2013 včetně PHE.

Vyšší odměny městům a obcím

Obce a města měly v roce 2013 o důvod víc aktivně spolupracovat se společností ELEKTROWIN. Došlo totiž k výraznému navýšení odměn za zpětně odebrané vysloužilé spotřebiče.

Nově tak bylo možné získat až 4,35 Kč za kilogram velkých a 4,15 Kč za kilogram malých spotřebičů nebo 0,30 Kč za kilogram chladicích zařízení. Výše příspěvků byla odstupňována podle množství vysbíraných elektrozařízení.

Poradci pomáhají v regionech

Jednou z forem účinné pomoci obcím a dalším partnerům ELEKTROWINU je rozšíření sítě regionálních poradců a jejich prostřednictvím zefektivnění spolupráce s partnery. Do konce roku 2012 byli tito poradci čtyři, od začátku roku 2013 se jejich počet zvýšil na šest.

Jak se sbírá v obcích?

O vytvoření stálého sběrného místa pro zpětný odběr vysloužilých elektrospotřebičů z domácností uvažuje v České republice zhruba 15 % obcí do dvou tisíc obyvatel. Vyplynulo to ze studie postavené mimo jiné na dotazníkovém šetření mezi obcemi v kategorii do dvou tisíc obyvatel, kterou nechal zpracovat Svaz měst a obcí ČR.

Minimálně 70 % elektrospotřebičů z těchto obcí pochází z mobilního svozu, z více než poloviny realizovaného společně s dalšími – především nebezpečnými – odpady. Na 20 % obcí využívá svůj vlastní sběrný dvůr a minimálně 10 % z nich provozuje finančně méně náročnou variantu, tedy stále shromažďovací místo. Tyto hlavní způsoby zpětného odběru bývají doplněny o kontejnery shromažďující drobné elektrospotřebiče.

Jízda do stanice Recyklace

Premiérou na Zlínsku byl na přelomu září a října spuštěn nový projekt společnosti ELEKTROWIN a Českých drah na podporu zpětného odběru spotřebičů nazvaný *Jízda do stanice Recyklace*.

Během týdne do této stanice, kterou v běžných jízdních řádech nenajdete, dorazilo 739 vysloužilých spotřebičů.

Až do 4. října jezdil recyklační vlak na trase Otrokovice, Zlín a Vizovice ve čtyřech pravidelných spojích denně. Cestující, kteří tohoto vlaku využili, v něm mohli do speciálních košů odložit nepotřebný spotřebič a ještě vyhrát zajímavé ceny.

Co se vyrábí z vysloužilých spotřebičů?

Zpětný odběr vysloužilého elektrozařízení šetří životní prostředí i surovinové zdroje. Díky recyklaci se získané materiály vrací až z 90 % do výroby a poté do prodeje jako nové výrobky.

Známý je například sorbent PUR HELP, který ELEKTROWIN nabízí svým partnerům – například sběrným dvorům nebo hasičům. Slouží zejména k likvidaci znečištění povrchů ropnými produkty.

„Býval jsem lednička,“ oznamují třeba zákazníkům jednoho britského nákupního řetězce obaly speciální série dárkových předmětů. Vyrobita je britská společnost Axion z plastů získaných recyklací chladicích zařízení vysbíraných po celé Evropě. Klíčenky, lupy, škrabky na skla automobilů a další dárky z recyklátu získaly ve Velké Británii Cenu plastikářského průmyslu pro rok 2012.

Jedním z produktů, v němž recykláty, konkrétně plastové, našly perfektní využití, je také zatravnovací dlažba Puruplast vyráběná v ČR. Splňuje pevnost tradičních povrchů, jako je beton nebo živичné směsi, a zároveň umožňuje zachovat přirozený travnatý ráz krajiny.

Na zpracování plastových recyklátů se specializuje i polská výrobní a obchodní společnost Jestic. Vyrábí z nich hlavně kryty automobilových kol.

Elektrorekordy

Do výsledkové listiny již 23. ročníku tradičního Festivalu rekordů a kuriozit v Pelhřimově se zapsalo 71 českých, maďarských, polských i světových rekordů. O některé se postaral kolektivní systém ELEKTROWIN.

Na jednom místě a v jeden okamžik se zde sešlo rekordních 669 lidí, kteří přinesli vysloužilý elektrospotřebič určený k recyklaci. Akce se zúčastnili žáci ZŠ Krásovy domky,

Komenského, Na Pražské a Osvobození. Rekordní bylo i žehlicí prkno, které vyrobil Josef Kubík z Pelhřimova. Měřilo čtyři metry na délku, 82 cm na šířku a žehlicí plocha se nacházela ve výšce 122 cm. Bylo zhotoveno z kovu a dřeva a vážilo přibližně 70 kg. K rekordnímu prknu nastoupilo deset dívek ze Střední průmyslové školy a Středního odborného učiliště Pelhřimov, které studují obor oděvní technik. Žehlily současně deseti historickými žehličkami s různými způsoby nahřívání. Tím se postaraly o další z rekordů.

2014

Stop krádežím kovů!

Stále se množící krádeže postihující majetek obcí, rozkrádání bezpečnostních prvků na železnici i na silnicích a dálnicích inspirovaly Svaz měst a obcí ČR k unikátnímu kroku. Jím zřízená organizace IURMO zpracovala a vydala přehledný obrazový katalog pro obce, policii a inspekční orgány. Ten obsahuje fotografie, které jasně říkají, co do sběren nepatří a co běžný občan doma rozhodně nemá. S tím souvisí i dokument nazvaný *Metodika provádění kontrol*, který přehledně shrnuje možnosti obcí, jak činnost sběren surovin na svém území kontrolovat. Na přípravě katalogu se podílel také ELEKTROWIN.

Kolik spotřebičů nás obklopuje?

Deset a více elektrospotřebičů používá každý den doma i při práci 53,1 % obyvatel České republiky. Zjistil to průzkum, který pro ELEKTROWIN zpracovala společnost Click4Survey.

Pouhých 7,1 % účastníků průzkumu uvedlo, že denně používá méně než pět spotřebičů, zbytek – 39,8 % – se vešel do rozpětí mezi pěti až deseti spotřebiči.

Nejčastějším důvodem pro pořízení nového spotřebiče je výměna starého a nefunkčního za nový. To motivuje 51,8 % zákazníků. Výměna zastaralého, ale stále ještě funkčního za modernější je dostatečně pádným důvodem pro 36,7 % nakupujících.

Naprostou samozřejmostí už se pro většinu z nás také stalo předávat staré spotřebiče, které už dosloužily nebo přestaly vyhovovat soudobým nárokům, k ekologické recyklaci. K této odpovědi se přiklonilo 69,6 % dotázaných. Odůvodnili to nejčastěji tak, že chtějí chránit životní prostředí.

Od Aše po Hřčavu, z Lobendavy do Loučovic

Sběrné dvory a speciální kontejnery jsou rozmístěny doslova po celé republice, doplňují je mobilní svozy nebo třeba sběrové akce dobrovolných hasičů. ELEKTROWIN už vytvořil na 12 tisíc odběrných míst.

Nejzápadnější sběrné místo najdete v Aši, nejvýchodnější v Hřčavě blízko Mostů u Jablunkova. Nejsevernější obcí, která zajišťuje zpětný odběr vysloužilých spotřebičů, je Lobendava ve Šluknovském výběžku, nejjihnější jsou Loučovice poblíž Vyššího Brodu. Z údajů společnosti ELEKTROWIN navíc vyplývá, že nejvýše

Celková hmotnost vysbíraných a recyklovaných spotřebičů v ČR odpovídá např. 25 ocelovým konstrukcím Eiffelovy věže

mohou Češi odevzdat staré elektro v 1065 metrech nad mořem na Kvildě a nejnižše ve 130 metrech ve Hřensku. Kvilda i Hřensko rovněž organizují mobilní svozy.

Nejmenší obcí, která nabízí svým občanům vlastní řešení zpětného odběru spotřebičů, je Čilá v okrese Rokycany s pouhými sedmi obydlenými domy a devatenácti obyvateli přihlášenými k trvalému pobytu. I tady organizují mobilní svoz.

Práce pro chráněné dílny

Cílem nového projektu společnosti ELEKTROWIN, který nese název *Firma A++*, je zajistit přímé propojení regionálních firem, jež chtějí předat staré elektro k recyklaci, se zpracovateli v nejbližším okolí, kteří umožňují pracovní uplatnění handicapovaným. Projekt byl spuštěn začátkem roku 2014 nejprve v Moravskoslezském kraji. Jen tady registrují úřady práce na devět tisíc handicapovaných lidí, kteří by mohli pracovat v chráněných dílnách. Míst, která by pro jejich zaměstnávání byla vhodná, ale není ani tři sta.

Na severní Moravě a ve Slezsku se do projektu od začátku roku 2014 zapojily už tři desítky firem, které tím pomáhají zajistit práci desítkám handicapovaných zaměstnanců chráněných dílen v Opavě a Bruntálu. Postupně se přidávají i podniky z dalších regionů.

Opětovné použití v praxi

Pečlivé testování možných postupů prováděné kolektivním systémem ELEKTROWIN vedlo k nalezení funkčního modelu, který je systémem řešením institutu opětovného použití jako součásti zpětného odběru elektrozařízení.

Prvním krokem bylo vytvoření sítě míst zpětného odběru, do kterých je možné speciálně odevzdávat i spotřebiče, o kterých si jejich majitel myslí, že je možné je ještě dále používat. Za tím účelem ELEKTROWIN oslovil již vybudovanou síť servisních gestorů, kteří budou viditelně označeni jako místa zpětného odběru a přípravy k opětovnému použití. Ti na základě stanovených kritérií vyberou vhodné spotřebiče, které ještě mohou posloužit svému původnímu účelu, provedou na nich potřebné opravy a potvrdí, že budou dále bezpečně fungovat.

ELEKTROWIN nabídne tyto spotřebiče k bezplatnému užívání neziskovým organizacím, které se věnují obecně prospěšné činnosti. Fond ohrožených dětí (FOD) je zatím první, kdo shromáždil požadavky na vybavení svých zařízení. Zapotřebí jsou především velké domácí spotřebiče, jako lednice nebo pračky. Až spotřebič jednou skutečně doslouží, předají jej pracovníci fondu zpět společnosti ELEKTROWIN, který zajistí jejich ekologickou likvidaci.

Fotografie zveřejněné na stranách 18–27 jsou z archivu společnosti ELEKTROWIN a byly vybrány z časopisu EWIN od počátku jeho vydávání

Geolog Václav Cílek pro EWIN: Recyklační mentalita pomůže stmelit rodiny

Zastihnout geologa a klimatologa Václava Cílka mezi jeho prací v terénu není snadné. Aby se jí mohl více věnovat, opustil dokonce ředitelský post. Jak vidí budoucnost hornického povolání a proč je podle něj nezbytné recyklovat?

Vystudoval jste hornickou průmyslovku, podle svých slov jste se pro ni rozhodl sám a dobrovolně. Co vás na tom oboru lákalo?

Byl jsem přijat na hornickou průmyslovku i na gymnázium, ale průmyslovka mi přišla zajímavější. Měl jsem rád Příbram, sbíral jsem minerály...

Dneska si mladí lidé vybírají ze šedesáti různých možností. Podají přihlášky na sedm vysokých škol, na pět je vezmou, nejsou nijak vyhranění. Když se jich zeptáte, co chtějí vlastně dělat, odpovědí, že studovat.

Odsouvá se tím zodpovědnost za vlastní život. Je to výraz určité dluhové mentality. Neustále se tím vlastně odsouvá i dospělost. Když tento model převezmou jejich děti, zůstanou těm dnešním „věčným studentům“ na krku až do jejich důchodového věku.

Vy sám jste bral středoškolské studium jako přípravu na vysokou školu, nebo jste se chtěl hned po maturitě uplatnit v praxi?

Naše škola měla obrovskou výhodu v tom, že nás učila zacházet s lidmi. Většina mých spolužáků se v osmnácti letech stala štajgrý, tedy důlními dozorci, z větší části v uranových dolech. Pod sebou měli hodně různorodé lidi, často dost drsné chlapy. Přesto si museli umět vydobýt svou pozici a obstát v ní. Která škola vás

dneska připraví na to, abyste si hned po jejím dokončení vydobyli autoritu v tak konfliktním kolektivu lidí?

I vy sám jste pracoval na uranu?

Absolvoval jsem tam praxi a všechny mé pozdější práce – od diplomové po kandidátskou – se týkaly uranových ložisek. Všichni máme uran spojený s jadernou energetikou a zbrojním průmyslem, ale on se dlouho předtím používal například na výrobu barev. V době objevu atomové bomby měl Jáchymov za sebou už sedmdesát let těžby uranu.

Hlubinné doly se zavírají, povrchové brzy narazí na stanovené limity těžby... Má vůbec hornické povolání ještě nějakou budoucnost?

Těžba nerostů – například železné rudy – se koncentruje do největších ložisek. Takže třeba důlních geologů je zapotřebí stále méně. Horníci se zčásti přeškolili na tuneláře, tedy raziče tunelů, výraz „tunelár“ získal v češtině úplně jiný význam.

Ale když se podíváte na dějiny českého hornictví, tak se v nich už od 12. století pořád dokola střídají horečky a úpadky. Takže to, co může někdo brát jako definitivní konec hornictví u nás, je spíš jen nádechem před dalším pokračováním.

Pokračování může směřovat například na lithium. V Krušných horách leží významné ložisko Cínovec. Může se jednat také o wolframové nebo cínové rudy. Stále máme několik relativně důležitých ložisek zlata. Jsou tu také keramické suroviny. Objevují se i nové suroviny, pro některé relativně běžné se může najít nové využití. Granáty z metamorfovaných hornin, třeba svorů, například mohou sloužit jako abraziva.

Pokud dojde k zdrážení potravin, což se dá očekávat, začnou se znovu uplatňovat přírodní hnojiva, hlavně bentonit, kterého máme obrovské množství.

Takže je tu velký potenciál.

Nedočkáme se třeba i obnovy těžby stříbra v Kutné Hoře?

Stříbro bývá doprovodným minerálem olovených nebo měděných ložisek. A ta se zavírají. Spotřeba stříbra ale zároveň roste a recyklace se nedaří. Bývá totiž obsaženo v miniaturních spojích, ať už v počítačích, nebo automobilech. To je velká recyklační výzva – vyrábět součástky s obsahem stříbra tak, aby byly snadno vyjmutelné.

Loni ale došlo na trhu zcela iracionálně k propadu cen většiny komodit. U ropy to nečekal nikdo, do jisté míry je to pochopitelné třeba u železné rudy, i u ní ale pokles ceny předčil očekávání: šla na polovinu. Stříbro ztratilo zhruba 20 procent ceny, přestože těžební náklady rostou, ložiska se vyčerpávají a nová se otevírají v mnohem menší míře.

Těžba v Kutné Hoře se dostala na hranici využitelnosti už v 16. století, kdy se dobývalo z hloubek okolo 500 metrů. Těžily se kyzové rudy s obsahem pouze 150–250 gramů stříbra na tunu.

Výroba moderní elektroniky se neobejde bez kovů vzácných zemin. Drtivou většinu jejich světových zásob ovládá Čína, včetně nalezišť, která leží mimo její území. Jak k tomu došlo?

Každé zařízení složitější než krumpáč má v sobě nějakou vzácnou zeminu. Problém s nimi je ten, že bývají v rozptýlených rudních minerálech, takže se těží celé kopce horniny, ta se drtí, upravuje, rozkládá, louží a jednotlivé složky se separují. Celé prostředí je přitom radioaktivní, protože ložiska obsahují zároveň thorium a uran.

Proto si svět v devadesátých letech nejdřív oddychl, když jej Čína „odbřemenila“ a vzala tyto špinavé provozy pod svá křídla. Až později se ukázalo, že to byl od samého začátku strategický tah čínské vlády. Takhle Čína ovládla většinu těžby a zpracování vzácných zemin a obchodu s nimi. Dokonce začala skupovat ložiska jinde ve světě, třeba v Austrálii.

A jen co Čína ovládla trh, začala stanovovat vývozní kvóty. Tím začaly prudce růst ceny. Po celém světě to podnítilo průzkum a otevírání nových ložisek. Pod mezinárodním tlakem Čína nakonec kvóty odstranila, takže ceny opět padly – a s nimi i většina nových projektů. Takže to nejspíš byl od Číňanů jen další promyšlený tah.

” Recyklace je nezbytně nutná. A to i v okamžiku, kdy recyklát stojí víc než těžba.“

RNDr. Václav Cílek, CSc., (*5. listopadu 1955, Brno-Židenice) je český geolog, klimatolog, spisovatel, filozof, překladatel taoistických a zenových textů a popularizátor vědy.

V letech 1980–1990 pracoval v Hornickém ústavu Akademie věd ČR. Od roku 1990 pracoval v Geologickém ústavu Akademie věd ČR a v období let 1994–2001 pak na částečný úvazek v Centru teoretických studií při UK a AV ČR. Od roku 2004 byl ředitelem Geologického ústavu Akademie věd ČR, ale v roce 2012 se rozhodl tento post opustit a vrátit se na místo vědeckého pracovníka, aby se mohl více věnovat odborným výzkumným pracím. Žije v Praze a má dvě dcery, mladší z nich, Eliška, je česká hudební skladatelka.

To vypadá jako triumf plánovaného hospodářství nad mechanismy volného trhu...

Číňané opravdu plánují s dlouhodobým výhledem. Ten se odvíjí od odhadu růstu populace a jejich budoucích potřeb. Takže mají spočítaný potřebný počet domů a bytů i materiálů na jejich

výstavbu. Proto dnes například polovina celosvětové produkce cementu pochází z Číny. Mimochodem – v celé jihovýchodní Asii vzniká každých pět dnů ekvivalent milionového města, jako je Praha.

Ovládnutí obchodu s kovy vzácných zemin ve své době představovalo největší nebezpečí pro Japonce jako dominantní výrobce elektroniky. Zareagovali tak, že podepsali smlouvu s Vietnamem, kde jsou také obrovská ložiska. Ta mimochodem zpracovávali čeští geologové.

Není proti tomu nicotná snaha Evropské unie získávat maximum surovin recyklací použitých věcí, například elektrických spotřebičů?

Zdroje většiny komodit jsou konečné. Relativně nekonečné jsou jen u železné rudy nebo hliníku, ten by se dal získávat třeba z vulkanických hornin Českého středohoří a Lužických hor, pokud bychom přistoupili na devastaci krajiny.

Takže recyklace je nezbytně nutná. A to i v okamžiku, kdy recyklát stojí víc než těžba. Musíme rozvíjet „recyklační vědu“, navrhovat přístroje s ohledem na jejich budoucí recyklaci, pracovat na recyklačních technologiích.

Ale recyklace kromě jiného pomáhá budovat i určitou mentalitu. My se totiž často chováme k věcem stejně, jako jsme si zvykli chovat se ke vztahům. Když se věc rozbije, vyhodíme ji, místo abychom ji spravili. A ze vztahu raději vycouváme.

Takže když se podaří vybudovat recyklační mentalitu, nepřinese to jen zdroje surovin, ale podpoří to i vztahy mezi lidmi, stmelí to rodinu.

Foto Alena Pavloušková

ewin květen/2015

Sběrny platí za šrot rumem, přesto krádeží kovů ubylo

Navzdory platné právní úpravě část vysloužilých spotřebičů stále mizí ve výkupnách kovů. Ocítá se tak mimo systém zpětného odběru a odděleného sběru, který dokáže zaručit jejich kompletní recyklaci, ne jen vytěžení nejlukrativnějších materiálů. S tím jde ruku v ruce i plnění požadavků EU a stále reálnější hrozba, že se Česká republika z „premianta“ stane „propadlíkem“.

Počty jsou to jednoduché. Dosud nám stačilo vysbírat čtyři kilogramy na obyvatele a rok. Protože každý Čech dnes ročně odevzdává přes pět kilogramů starého elektra, nemáme se v evropském kontextu za co stydět.

Jenže už od příštího roku začne platit jiná metrika. Paušální kvótu stejnou pro všechny státy nahradí výpočet vycházející z množství nově prodaných spotřebičů za uplynulé tři roky. Při současné úrovni sběru by se tak mohlo stát, že nám najednou budou kilogramy nikoli přebývat, ale chybět. Konkrétně zhruba dva na každého.

Kam mizí spotřebiče?

Kde ale jsou všechny ty spotřebiče, které k splnění nových požadavků scházejí? Zkusme použít vylučovací metodu.

Černých skládek za poslední roky výrazně ubylo. Ekologické myšlení i jednání začaly být moderní. Díky tomu a také stále širším možnostem, jak se pohodlně a zdarma zbavit domácích vysloužilců, už většina lidí necítí potřebu házet je do lesa nebo podél silnic. Po sklepech, půdách, kůlnách a garážích už se větší množství starého elektra také nenajde. Postarala se o to hustá sběrná síť, která díky projektům, jako je *Recyklujte s hasiči*, realizovaným ve spolupráci s kolektivním systémem ASEKOL, sahá v podstatě až do jednotlivých domácností.

Z toho vychází, že prakticky každý starý spotřebič dnes někdo někam odevzdá. Jde jen o to, kam. Pokud to není oficiální místo zpětného odběru, zbývají právě sběrny.

Nenápadná vyhláška

To, že obsluha sběren porušuje zákon, nebylo dlouhá léta žádným tajemstvím. Státní orgány se ale dlouho tvářily, že se jich to netýká. Teprve nedávno učinilo ministerstvo životního prostředí krok, který od března 2015 přinesl administrativní změnu: sběrnám vyhláška zakázala vyplácet fyzickým osobám peníze v hotovosti.

Mezi šrotaři to vyvolalo bouři nevole. Jejich lobbisté zaštitěním názvy profesních sdružení spustili hysterickou kampaň o zásahu do soukromého podnikání i omezení pro poctivé občany, kteří si už nebudou moci přivydělat sběrem surovin.

Koho se opatření skutečně dotklo, to se začalo velmi brzy projevovat praktickými kroky výkupu. Nedávno to potvrdily i policejní statistiky. Stručně řečeno – ministerská vyhláška postihla hlavně zloděje a příživníky.

Jen pár dnů poté, co nové opatření vstoupilo v platnost, se v médiích objevily první informace, jak je sběrny obcházejí. Někde začali za šrot vydávat směnky, které obratem propláceli. Česká inspekce životního prostředí to zjistila na Mostecku a ve středních Čechách. Před jednou brněnskou sběrnou se objevilo nákladní auto, jehož posádka platila hotově a bez vážení, načež železo sama odevzdala s tím, že peníze si nechá (přesně podle vyhlášky) poslat na účet.

Jak to řeší ve světě

Hotovostní výplaty výkupnám kovů zakázala v roce 2011 například Francie. Tamější sběrny nejenže vyplácejí peníze výhradně bezhotovostně, ale ještě musí o každé platbě informovat daňovou správu. Za dobu fungování tohoto modelu stoupl ve Francii množství velkých domácích spotřebičů předaných k recyklaci, ne do sběren, o celou třetinu.

Před dvěma lety přešla na bezhotovostní režim Velká Británie, od příštího roku se k tomu chystá Slovensko. Na dlaň se nesmí ve výkupnách kovů vyplácet v Maďarsku. V Německu se platí na ruku do tří set eur.

Aby nebylo vůbec žádných pochyb, kdo tvoří největší část klientely sběren, začal se v Česku čím dál víc rozmáhat směnný obchod. Univerzálním platidlem za dovezený šrot se ve sběrnách stala láhev rumu. Senátorům výboru pro územní rozvoj to alespoň řekl ministr životního prostředí Richard Brabec. Podle něj také byla řada sběren založena jen proto, aby vykupovala kradené kovy, a podniká vyloženě na kriminální bázi.

Co říkají statistiky

Majitelé sběren si mezitím opakovaně postěžovali na pokles tržeb a znovu zopakovali, že vyhláška je pro ně likvidační.

Nedávno zveřejněné policejní statistiky pak jasně ukázaly, jaké byly ve skutečnosti největší zdroje těchto příjmů.

S platností vyhlášky klesly krádeže kovů o 60 %. Pokles je patrný i v meziročním srovnání. Zatímco během loňského prvního čtvrtletí policie evidovala více než 3600 případů, za letošní první kvartál to bylo přes 2000. Způsobená škoda klesla meziročně z 256 milionů korun na 102 miliony.

Jak se opatření projeví ve výsledcích zpětného odběru za letošní rok, to teprve uvidíme. Možná je to skutečně první český krok vstříc novým evropským požadavkům.

Spolupracujeme už se všemi kraji

ELEKTROWIN již navázal spolupráci se všemi kraji České republiky! Prohlubovala se rok po roce. Před rokem mohl EWIN ohlásit, že po zahájení spolupráce s Jihočeským a Královéhradeckým krajem v roce 2013 byla pro rok 2014 nově uzavřena smlouva i s Moravskoslezským krajem. V poslední době se podařilo uzavřít smlouvy i s kraji Ústeckým a Olomouckým.

Spolupráce je založena na čtyřech pilířích: na informační činnosti zaměřené na občany-spotřebitele, informování obcí kraje o bezplatném odběru a využití elektrozařízení, materiální podpoře zpětného odběru a poskytování výsledků dosažených v daném kraji a jejich analýze.

O informování obcí se více dozvíte na straně 12, stejně jako o dalších aktivitách směřujících k samosprávám. Zmiňme se ale v krátkosti o tom, co ELEKTROWIN dělá pro ještě lepší informování občanů a jejich větší motivaci ke skutečně ekologickému chování. Kromě autobusů polepených informacemi o možnostech zpětného odběru, které systematicky křížují jednotlivé kraje, se v regionech uskutečnily kampaně a akce, které nešlo přehlédnout. Nejenže znovu a znovu upozorňovaly na význam zpětného odběru a odděleného sběru vysloužilých elektrozařízení, ale vždy nabídly zodpovědným recyklátorům ještě malé bonusy. Jak ukazují výsledky sběru za loňský rok (o nich píšeme na stranách 4–5), vyplatilo se to.

S vysloužilci opět do jedenácti ZOO

V roce 2014 se do kalendáře projektu *S vysloužilci do ZOO* zapojila opět i Ostrava. Její předloňská absence v projektu citelně ubrala z celkového množství vybraných elektrospotřebičů. Návrat ostravské ZOO pomohl zvýšit množství sebraných elektrozařízení z 1540 kusů v roce 2013 na 2281 exemplářů.

Start letošního ročníku projektu se uskutečnil 18. dubna v Děčíně, 19. dubna jsme pokračovali ve Zlíně a 25. dubna v Liberci a Olomouci. První máj znamenal pozvánku pro návštěvníky s vysloužilci do ZOO Ohrada Hluboká nad Vltavou, na 16. května připadla společná akce společnosti ELEKTROWIN a brněnské ZOO. Do Dvora Králové zamířili návštěvníci se spotřebiči 30. května, o den později vyrazí stánek kolektivního systému

ELEKTROWIN do Jihlavy, 6. června do Zooparku Chomutov, 13. června do Ostravy a 27. června do Plzně.

Letošní seriál bude završen až po prázdninách, 12. září v Ústí nad Labem.

Den Země a informace pro veřejnost

Ani letos nechyběl ELEKTROWIN na oslavách *Dne Země*. V řadě měst na těchto slavnostech, věnovaných ochraně životního prostředí, které se vážou k 22. dubnu, informoval veřejnost o správném nakládání s elektroodpady.

A to nejen teoreticky, ale i prakticky. Společnost ELEKTROWIN tradičně u svého stánku dává možnost odložit do sběrného koše drobná nepotřebná a vysloužilá elektrozařízení.

Den Země je celosvětová ekologická akce snažící se všem věkovým skupinám ukázat cestu k přírodě, propagovat pozitivní přístup k životnímu prostředí, hájit je, posilovat pouto mezi lidmi a krajinou, seznamovat veřejnost s problematikou negativních vlivů člověka na krajinu, a zvyšovat tak zájem všech o životní prostředí. Stejný cíl má i kolektivní systém ELEKTROWIN.

To byla jízda! Do stanice Recyklace...

V Karlovarském, Středočeském kraji a na Vysočině ELEKTROWIN loni navázal na úspěšný projekt *Jízda do stanice Recyklace*, ve kterém už bylo vybráno více než 3000 kusů spotřebičů.

Každý, kdo vlakem cestoval, mohl v jednotlivých stanicích odevzdat nepotřebný elektrospotřebič promotýmu oblečenému do nepřehlédnutelných zelenožlutých kostýmů. Ostatní cestující mohli spotřebiče odložit přímo v označeném vlaku do speciálních sběrných košů. Vylosovaní výherci pak získali hodnotné věcné ceny.

V letošním roce se mohou na *Jízdu do stanice Recyklace* těšit obyvatelé středních a jižních Čech, na jižní Moravě a Vysočině.

Zakletá Elektrolhota již také na videu

Zlínský kraj zase navrhl obdobu vstupenky za spotřebič v zoologických zahradách, a to na vytipovaných hradech a zámcích s programem pro návštěvníky s názvem *O zakleté Elektrolhotě aneb Jak chytrý Janek řešení našel*.

Z této velmi kladně přijaté aktivity nakonec vznikla videopohádka dostupná on-line na: www.pohadkovarecyklace.cz. Pardubický a Královéhradecký kraj vsadily na tradiční *Barevné dny*. Akce ve sběrných dvorech na podporu sběru velkých spotřebičů proběhly například v České Lípě, Doksech, Přelouči nebo Hradci Králové.

Hodiny ekologie ve sběrných dvorech

Představitelé šesti krajů (Jihomoravského, Plzeňského, Jihočeského, Libereckého, Moravskoslezského a Olomouckého) upřednostnili již vyzkoušenou akci pro školy s názvem *Zaskoňte si pro radu, jak se zbavit odpadu*.

Jsou to hodiny ekologie přímo ve sběrných dvorech. Absolvovaly je už desetitisíce žáků a studentů od mateřských, přes základní až po střední školy.

Díky ekologickým lekcím ve sběrných dvorech se děti dozvěděly, jak správně nakládat s odpadem, který vyprodukuje domácí, proč je třeba ho třídit, proč do popelnic nepatří ani již nepotřebné malé elektrospotřebiče, co lze získat a také ušetřit

jejich recyklací. Žáci s sebou mohli drobné vysloužilé spotřebiče přinést přímo do místa dění, aby si vyzkoušeli, kam je správně odložit. Přícházel s nimi zhruba každý druhý a v jednotlivých sběrných dvorech se jimi naplnily v průměru dva sběrné koše – každý o objemu 0,25 m³.

Loňskou novinkou byl projekt Firma A++

Na začátku roku 2014 byl spuštěn nový pilotní projekt *Firma A++*, který pomáhá handicapovaným zaměstnaným v chráněných dílnách. Tento recyklační program je určen podnikům s vyřešeným postupem sběru vysloužilých elektrospotřebičů.

Spolupráci se společností ELEKTROWIN navázaly v rámci projektu v Moravskoslezském kraji Chráněná technická dílna ve Velkých Hošticích a Sociální podnik Zelená dílna v Bruntále. Tuto aktivitu podpořil i Moravskoslezský kraj svou záštitou.

Lidí, kteří by mohli pracovat v chráněných dílnách, je podle úřadu práce jen v Moravskoslezském kraji na 9000. Míst, která by pro jejich zaměstnávání byla vhodná, ale není ani 300. Zasluhou projektu se tato nepříliš příznivá čísla mohou změnit k lepšímu.

Železný týden a regionální muzea

Historicky zatím největší rozsah měl loňský – v pořadí už čtvrtý – *Železný týden*. Nejenže se protáhl na celý měsíc, ale v jednotlivých krajích se do něj zapojila regionální muzea. Pro některá z nich znamenal tentokrát projekt možnost rozšíření sbírek o přinesené spotřebiče. Ve všech měli návštěvníci možnost získat za ně slevu na vstupném.

Kraje, kde se *Železný týden* uskutečnil, přispěly zároveň velmi významně k jeho úspěchu propagací na svých webových stránkách a ve zpravodajích.

Foto archiv ELEKTROWIN

Pražané vytvořili rekord ve sběru konvic

O vytvoření unikátního rekordu usilovali ve čtyřtýdenním období od 23. března do 17. dubna letošního roku obyvatelé hlavního města Prahy. Cílem bylo shromáždit a předat k recyklaci co nejvíc vysloužilých rychlovarných konvic.

Celkové vysbírané množství nakonec ověřila Agentura Dobrý den, aby se výsledek mohl stát součástí České knihy rekordů. Při společné akci kolektivního systému ELEKTROWIN a Magistrátu hl. m. Prahy (MHMP) mezi sebou zároveň soutěžily jednotlivé městské části.

Tři vítězné se mohly těšit na finanční odměny.

„Pražané mohli své vysloužené rychlovarné konvice odevzdat v 19 sběrných dvorech na území hlavního města. Každý sběrný dvůr byl označen, kam je možné za kterou městskou část rychlovarné konvice odevzdat,“ upřesnila Markéta Kuběnová z odboru městské zeleně a odpadového hospodářství MHMP.

Když viděl všechny vysbírané konvice na jednom místě prezident Agentury Dobrý den a spoluautor České knihy rekordů Miroslav Marek, nevěřil vlastním očím. Osobně se ujal ověření údajů zaznamenaných v jednotlivých sběrných dvorech poté, co přijel do areálu společnosti MHM EKO v Klecanech.

„Zatím jsem viděl pobromadě nejvyšší dvě konvice, když se nám doma jedna rozbila a koupili jsme novou,“ svěřil se šéf agentury Marek.

Oficiálně pak potvrdil, že součet ze sběrných dvorů byl přesný: Pražané za čtyři týdny shromáždili 768 (ano, opravdu sedm set šedesát osm) vysloužilých rychlovarných konvic.

Nejvíce konvic – 239 – odevzdali obyvatelé Prahy 4, na druhém místě skončila s 50 konvicemi Praha 11, třetí příčka patří Praze 6 za 36 konvic.

„Oceňuji i aktivitu menších městských částí, které v přepočtu na počet obyvatel nasbíraly rovněž úctyhodný počet rychlovarných konvic,“ uvedla pražská radní Jana Plamínková.

První v této kategorii se umístily Nebušice, druhé místo patří Přední Kopanině a třetí Lysolajím.

” Pražané za čtyři týdny shromáždili 768 vysloužilých rychlovarných konvic. ”

Ceny za umístění převzali 24. dubna zástupci vítězných městských částí v Brožíkově síni Staroměstské radnice. Vysbírané konvice poputují k ekologické recyklaci, suroviny z nich poslouží při výrobě nových spotřebičů a dalších předmětů denní potřeby.

Miroslav Marek zároveň připomněl, že Česká kniha rekordů už v minulosti zaregistrovala i jiné rekordy vytvořené kolektivním systémem ELEKTROWIN. „Například také rekord v žeblení na obřím žeblicím prkne největším počtem historických žeblicek s různými způsoby nabíjení,“ připomíná Miroslav Marek.

„Především šlo o to, aby se lidé i firmy zamysleli nad recyklací již nepotřebných domácích elektrických pomocníků. Pro mnoho z nich je stále nejjednodušší nepotřebný spotřebič vyhodit do popelnice místo toho, aby ho zdarma odevzdali do sběrného dvora,“ zdůrazňuje radní Plamínková.

ELEKTROWIN jen za loňský rok po celé České republice vysbíral 5516 tun drobného elektrického odpadu, což představuje zhruba 2 626 710 kusů. Pražané se na tomto množství podíleli přibližně 11 procenty.

Sedm set šedesát osm (768) vysloužilých rychlovarných konvic předali Pražané během čtyř týdnů k recyklaci, a vytvořili tak nový rekord

Foto Štěpán Bahenský

Nejvíc konvic – 239 – odevzdali obyvatelé Prahy 4, na druhé příčce skončila s 50 konvicemi Praha 11, pomyslný bronz patří Praze 6 za 36 konvic; mezi malými městskými částmi se nejlépe umístily Nebušice, druhé místo náleží Přední Kopanině a třetí Lysolajím

Výsledky ověřil prezident Agentury Dobrý den a spoluautor České knihy rekordů Miroslav Marek

Česko ví, jak bude nakládat s odpady

Česká republika má jasno, jaká bude v příštích deseti letech její strategie nakládání s odpady. Po půlročním připomínkovém řízení a procesu posouzení vlivu koncepce na životní prostředí (SEA) vláda v prosinci schválila Plán odpadového hospodářství pro léta 2015–2024 předložený ministrem životního prostředí Richardem Brabcem.

„ČR patří mezi evropské skládkařské velmoci. Proto strategie navržená v plánu odpadového hospodářství vede k jednoznačnému odklonu odpadů ze skládek skrze předcházení odpadů, zvýšení recyklace a materiálového využití odpadů,“ komentoval návrh strategie šéf resortu Brabec. Cíle plánu vycházejí z požadavků EU, kterými se kolektivní systém ELEKTROWIN ve své činnosti řídí už od svého založení v roce 2005, tedy již deset let.

„Chceme tak motivovat jednotlivé regiony.“

Znečišťovatel platí i nadále

Nařízení vlády z 22. prosince 2014, kterým se plán uvádí do života, především předpokládá dále vycházet z odpovědnosti výrobce vybraných produktů v souladu s principem „znečišťovatel platí“ zahrnujícím finanční odpovědnost za odpad z výrobků s ukončenou životností, zajištění zpětného odběru výrobků a environmentálně šetrného nakládání s odpady z výrobků, a to v souladu s právem Evropské unie.

Pro oblast zpětného odběru a recyklace elektrozařízení s ukončenou životností stanovuje plán konkrétní parametry – tedy přesné množství kvóty a termíny, ve kterých je třeba jich dosáhnout.

Do roku 2021 má být zajištěn sběr asi 135 000 tun vysloužilých spotřebičů (65 % hmotnosti zařízení uvedených na trh), což při stávajících několik let prakticky konstantních 55 000 tun nebude úplně jednoduché.

Za jednoznačně pozitivní lze považovat některá navrhovaná opatření, například nastavení standardů pro sběr, přepravu a zpracování odpadních elektrozařízení. ELEKTROWIN se na vytváření takových standardů dlouhodobě podílí v rámci evropského sdružení kolektivních systémů WEEE Forum a je připraven nabídnout své zkušenosti i při jejich zavádění v ČR.

Důsledné kontroly sběren

Plán rovněž předpokládá pečlivé kontroly a vyhodnocování fungování sběren a výkupu kovového odpadu. Není žádným tajemstvím, že právě přes ně se zatím stále dostává značná část starých spotřebičů ke zpracovatelům nespĺňujícím potřebná kritéria, nebo jsou demontována přímo ve sběrně a využívány jsou pouze železné a nezelezné kovy. A to přesto, že už nyní zákon těmto sběrnám zakazuje elektrozařízení a elektroodpady přijímat. Příliš zatím nepomáhá ani vyhláška MŽP zakazující hotovostní platby fyzickým osobám. Bez důsledné kontroly a nekompromisního vymáhání dodržování zákona by nebylo možné zvýšené požadavky do budoucna splnit.

K naplnění strategie mají Česku pomoci finanční prostředky z nového operačního programu Životní prostředí 2014–2020, ze kterého bude možné čerpat peníze na celý systém nakládání s odpady.

V letech 2007–2014 vyčerpaly obce 14 miliard korun z evropských fondů na zkvalitnění systému třídění a sběru odpadů. V ČR vznikly tisíce zařízení jako sběrné dvory, třídírny odpadů, bioplynové stanice nebo kompostárny. V novém operačním programu je pro ně připraveno přes 6 miliard korun.

Ministerstvo zároveň připravuje motivační program pro kraje, ze kterého bude moci každý region čerpat až milion korun na zpracování krajského odpadového plánu.

„Chceme tak motivovat jednotlivé regiony, aby krajské plány odpadového hospodářství schválily co nejdříve,“ uvedl ministr.

Strategické cíle uvedené v POH ČR

- Předcházení vzniku odpadů a snižování měrné produkce odpadů.
- Minimalizace nepříznivých účinků vzniku odpadů a nakládání s nimi na lidské zdraví a životní prostředí.
- Udržitelný rozvoj společnosti a přiblížení se k evropské „recyklační společnosti“.
- Maximální využívání odpadů jako náhrady primárních zdrojů a přechod na oběhové hospodářství.

Povinnost ČR zpracovat plán nakládání s odpady na jejím území (POH ČR) je stanovena ve Směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/98/ES o odpadech, článku č. 28. Ministerstvo životního prostředí podle zákona č. 185/2001 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů, zpracovalo POH ČR ve spolupráci s příslušnými orgány veřejné správy a veřejností.

Plán představuje klíčový dokument pro realizaci dlouhodobé strategie nakládání s odpady, obalovými odpady a výrobky s ukončenou životností.

Hlavními cíli strategie je jednoznačně předcházení vzniku odpadů a zvýšení recyklace a materiálového využití odpadů. Součástí POH je i Program předcházení vzniku odpadů ČR. Plán se zaměřuje na upřednostnění způsobů nakládání s odpady podle celoevropské odpadové hierarchie a plnění evropských cílů ve všech oblastech nakládání s odpady. Strategie navržená v POH ČR vede k jednoznačnému odklonu odpadů ze skládek skrze předcházení odpadů, zvýšení recyklace a materiálového využití odpadů.

Plány zpracují i kraje

Z priorit *Plánu odpadového hospodářství pro léta 2015–2024* vyplývá i nezbytnost stanovit a koordinovat síť zařízení k nakládání s odpady v regionech. Na POH ČR tak přímo navazuje nový programový dokument operačního programu Životní prostředí 2014–2020, jehož prostřednictvím bude možné čerpat finance pro podporu nových zařízení a systémů nakládání s odpady v ČR.

POH ČR, jako strategický rámec pro rozvoj nakládání s odpady, je plně v souladu s evropskou odpadovou legislativou. Účinností nabyl 1. ledna 2015.

Plán je také určujícím dokumentem pro tvorbu plánů odpadového hospodářství jednotlivých krajů. Všechny kraje musí následně do 18 měsíců, tj. nejpozději do 30. června 2016, zpracovat své plány odpadového hospodářství.

Foto Štěpán Bahenský

Tajenka – 29 písmen.

KS

ANOVA	KALUŽ	MEKKA
BAKARAT	KARAS	MILION
BARBORA	KARAVAN	MOKRO
BARCELONA	KATRY	MOLITAN
BARMANKA	KAVKA	MOTOR
BIBLIOTÉKA	KOALA	NEKLID
BISTRO	KOBKA	NESHODA
BLESKOSVOD	KOCOUR	OBLAST
BOLESTI	KOKAIN	OBOR
BRTNÍK	KOLEKCE	ODDÍL
DELEGÁTKA	KOLENO	ODRAZ
DIVADLO	KOLIBA	OSTRVA
DVOŘAN	KOLIE	PAROHY
ELENA	KOLONIE	PARTA
EUFORIE	KORUNO-	PARTIČKA
EVŽEN	VACE	PAŘNÍK
FANGO	KOULE	PERKELT
FATRA	KOVÁŘI	PIKANTNOST
GARDA	KRAJÁNEK	PLAKETA
GEOMETRIE	KRÁSA	POŘADATEL
GRAMATIKA	KRITIKA	POTRAT
HÁJOVNA	KROKODÝL	PRAKTI-
HERNA	KRUŠOVICKÉ	KANTKA
HITPARÁDA	PIVO	PROSTOR
HNIDA	KULEČNÍK	RADIÁLA
CHACHAR	KVADRATURA	RELIKVIE
CHODIDLA	LEDEK	RUKÁV
CHYTÁK	LÉKÁREN-	ŘIČANY
INKASO	SKÝ STŮL	SAMBAŘI
KABINET	LITERATURA	SAMET
KABINKA	MAKOV	SAVICE

S	L	Ý	D	O	K	O	R	K	R	U	Š	O	V	I	C	K	É	P	I	V	O	P	S
A	O	L	D	A	V	I	D	O	R	L	É	K	Á	R	E	N	S	K	Ý	S	T	Ů	L
N	L	D	K	V	N	P	Ř	P	K	A	A	N	O	A	U	P	A	R	T	I	Č	K	A
O	Í	S	V	K	O	A	O	Á	A	K	J	P	D	L	L	I	O	R	R	E	E	N	V
L	Y	N	A	Č	Í	Ř	A	N	V	O	Á	H	Á	K	K	V	T	A	Č	M	I	N	
E	A	S	D	R	A	N	A	O	K	O	R	U	N	O	V	A	C	E	R	K	Ř	A	O
C	O	P	R	D	A	Í	T	N	A	A	K	U	L	E	Č	N	Í	K	O	A	J	K	S
R	S	T	A	T	I	K	A	C	P	U	B	P	I	J	K	T	S	B	B	N	T	O	T
A	E	T	T	R	A	O	R	T	S	I	B	R	R	A	K	N	A	M	R	A	B	K	S
B	E	U	U	T	O	P	I	K	R	I	T	I	K	A	M	O	A	O	A	T	R	A	P
L	L	K	R	E	R	H	D	T	T	E	N	I	B	A	K	S	K	A	B	I	N	K	A
L	Á	E	A	O	E	I	Y	J	M	I	L	I	L	A	T	E	K	A	L	P	Í	K	
V	I	T	S	E	L	O	B	O	E	R	L	I	N	O	I	L	I	M	Ž	O	A	R	K
C	H	Y	T	Á	K	U	O	E	S	K	O	L	E	K	C	E	O	A	K	D	M	Á	S
K	O	L	E	N	O	G	G	E	K	F	N	E	Ž	V	E	K	T	E	A	S	V	P	T
R	Š	N	E	R	K	S	I	I	A	U	U	R	A	N	I	N	L	É	A	N	R	E	H
K	A	R	A	V	A	N	V	L	E	E	U	M	A	T	E	E	I	V	K	A	T	R	Y
M	A	K	O	V	O	T	Ž	O	A	O	N	M	A	D	G	S	I	H	C	H	A	K	K
O	O	L	B	L	Á	A	U	K	D	B	N	M	Ě	Á	I	C	H	A	N	E	L	E	A
T	V	K	O	O	T	Z	L	R	R	O	A	R	T	L	E	Á	C	H	O	D	I	D	L
O	R	K	R	E	K	O	A	L	A	R	V	K	E	A	K	A	L	J	D	E	D	T	I
R	U	O	C	O	K	Z	K	O	G	N	A	F	A	T	R	A	B	A	K	A	R	A	T

SKRČEK	STATIKA	TERNO	UNNAVA	VOLVO
SLAVNOST	ŠKOLKA	TRIBUNÁL	URANIN	ZÁVAN
SOJKA	TAKTOVKA	UMĚLKA	UROLOGIE	ŽATEC

DOPLŇOVAČKA

(Tajenka) ... zapsaný na ministerstvu.

- Kopie. – 2. Jídlo. – 3. Bóje. – 4. Holá rovina. – 5. Drobné peníze. – 6. Vlys. – 7. Turistické boty – 8. Štěrbiná. – 9. Drobné uzenky. – 10. Vyhlobenina v půdě k odvádění vody (nářečně). – 11. Mohutné listnaté stromy. – 12. Regálek. – 13. Proudění vzduchu v místnosti (množ. č.). – 14. Oběžnice. – 15. Krátké prozaické útvary. – 16. Osoba (z latiny). – 17. Šarvátky. – 18. Převaha. – 19. Vjezdy do významných budov. – 20. Chod oběda. – 21. Zdroje.

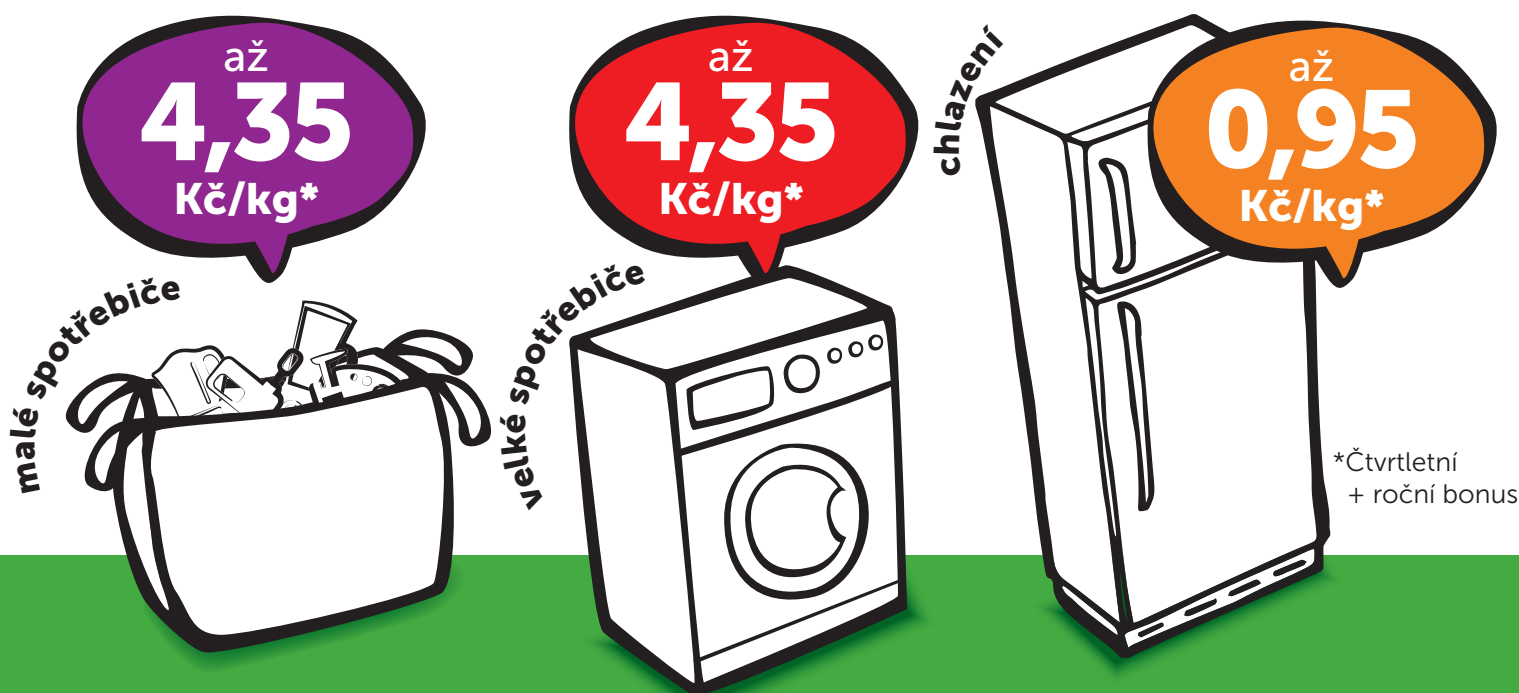
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21
P	P																		P	P
Y	A																		A	Y

Víte, co nám můžete? ...Podepsat smlouvu.

A víte, co vám musíme? ...Vyplatit odměny.

Odměny pro smluvní obce s vytvořeným místem
zpětného odběru – více na www.elektrowin.cz